JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1856. Woensdag 12 Maart. N°. 21.

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » » *Java*. . . . . » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentien is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien kunnen worden aangenomen tot ELF ure's voormiddags

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doet te weten,

Dat Hij,

Door den Koning gemagtigd zijnde tot het vaststellen van bepalingen, waaruit de wees- en boedelkamers in Nederlandsch-Indie, bij welke oppassers in dienst zijn, de bevoegdheid zullen ontleenen, om die bedienden als zoodanig te kenmerken door eenen band van laken, te dragen over de schouders en voorzien van eene plaat met den naam van het betrokken collegie:

Gelettende op de artikelen 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Ingevolge op de besluiten van 12 Februarij en 30 September 18.. no. 19 en 1 (staatsblad no. 4 en 31) en van 18 Maart 1855 no. 2 (staatsblad no. 20), met aanvulling en wijziging van het besluit van den Commissaris-Generaal over Nederlandsch-Indie, van 26 ... 18.. (staatsblad no. 55), te bepalen:

Dat tot het aanhouden of in dienst stellen van dienaren of volgelingen, bekend onder den naam van oppassers, door uiterlijke kenteekenen als zoodanig gekenmerkt, mede bevoegd zijn de wees- en boedelkamers in Nederlandsch-Indie, bij welke oppassers in dienst zijn;

En dat het onderscheidingsteeken voor deze bureaubedienden zich zal bepalen tot eene plaat op de borst, op eenen band van effen blaauw laken over de schouders, welke plaat zal zijn voorzien van den naam van het collegie, tot hetwelk de bedienden behooren.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 7den Maart 1856.

DUYMAER VAN TWIST.

De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

[*Staatsblad* N°. 13.]

Civiel Departement.

Ontslagen:

Uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de cipier van het civiel en militair gevangenhuis te Weltevreden *L. J. Peeters.*

Militair Departement.

Ontslagen:

Uithoofde van vertrek, eervol, als lid der directie van het weduwen- en weezenfonds der officieren van de landmagt in Nederlandsch-Indië, de afgetreden chef over de geneeskundige dienst *G. Wassink*, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid der directie van het weduwen- en weezenfonds der officieren van de landmagt in Nederlandsch-Indië, de majoor der artillerie *J. C. Labaar.*

Bevorderd:

Bij de Geneeskundige dienst.

Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de officier van gezondheid der derde klasse *C. A. de Neve*

ADVERTENTIE.

Ingevolge nader bekomen last, wordt bekend gemaakt dat de in de Javasche Courant van 5 Maart 1156 no. 19 geannonceerde gewone audientie, door Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal Zaturdag den 15den, in stede van Donderdag den 13den dezer, zal worden verleend, des voormiddags ten 10 ure, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den Adjudant van dienst.

BUITENZORG, den 6 Maart 1856.

De Kapitein-Adjudant,
VAN HEERDT.

Advertentien.

Veiling van Japansch Staafkoper, Kamfer en witte Boomwas.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat op Zaturdag den 7den Junij aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, aan het kleeding- en provisiepakhuis alhier, door den resident van Batavia in het openbaar zal worden verkocht, de met de schepen *Nederland* en *Henriette & Cornelia* onlangs uit Japan alhier aangebragte hoeveelheid van:

pm. 5817 picols Japansch koper.
» 1256 dubbele balies kamfer, wegende bruto pm. 249,720 amst. ponden, en
» 1454 picols witte boomwas

Veiling van Japansche Kabaaijen en Zijden Watten.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat door den resident van Batavia, op Zaturdag den 14den Junij aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, voor het kleeding- en provisiepakhuis alhier, eene openbare veiling zal worden gehouden van:

30 keizerlijke kabaaijen
31 gewone kabaaijen en
$25^1/_2$ amst. pd. zijden watten;

Onlangs met de driemastschoener *Henriette & Cornelia* van Japan alhier aangebragt; en zulks op het gewone crediet van 3 maanden, met betaling van 6 pCt. vendusalaris.

Vertrek van de Europesche Brievenmalen in de maand Maart 1856.

De directeur der producten en civiele magazijnen brengt ter kennis van het algemeen, dat het vertrek van Batavia van het stoomschip, bestemd tot het overbrengen van de brievenmalen tusschen Batavia en Singapore, gedurende de loopende maand, instede van op Donderdag den 14den dezer, zoo als aanvankelijk was bepaald, zal plaats hebben op *Zaturdag den 15den dezer*, en dat mitsdien de brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten:

a. die voor Europa, Britsch-Indie, China enz., op Vrijdag den 14den dezer, des avonds ten 8 ure;

b. die voor Banka, Palembang, Riouw en Billiton, op Vrijdag den 14den dezer, des namiddags ten 1 ure.

Vendutien.

Donderdag 13 Maart, ten huize van mevrouw de wed. *Wegener*, door gebr. *Roselje & Co.*

Vrijdag 14 Maart, voor het commissiehuis van *Abeelen*, *Dennison & Co.*

Zaturdag 15 Maart, door den deurwaarder bij den landraad der stad en voorsteden van Batavia, aan de Beurs.

Maandag 17 Maart, voor het commissiehuis van *Vaupel & Co.*

Dingsdag 18 Maart, voor de woning van den weledelgestrengen heer overste *Nordmann*, naast de roomsche kerk.

Maandag 31 Maart en Dingsdag 1 April, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *R. P. Tolson*, op Tana Abang, door *John Pryce & Co.*

Op Zondag 30 Maart te bezigtigen.

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Agenten der Samarangsche Boedelkamer te Tagal: van wijlen den chinees *Tan Tjap.*

Door de Agenten der Soerabajasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo: van wijlen mevrouw *Catharina Frederika Grijner*, weduwe van wijlen den heer *Hendrik Scholten.*

Door de Agenten der Sumatrasche Wees- en Boedelkamer te Paija-Combo: van wijlen den koringie *Koeradie Saiboe.*

Door den Civielen en Militairen Gezaghebber der Lampongsche Districten: van wijlen den inlander *Sech Oemar.*

Door de Executeuren Testamentair te Soerabaija: van wijlen den heer *J. D. A. Leth.*

Door den Testamentairen Executeur te Djonkarie en den procureur *de Seijff*, te Samarang: van wijlen den *August Jan Caspar Dezentje.*

Door de Testamentaire Executrice te Soerakarta: van wijlen den assistent-resident *H. C. Achenbach.*

Door de Commissarissen in den boedel te Amboina: van wijlen den 2den luitenant *R. van Campen.*

Vertrekkende Personen.

De weduwe *de Wildt*, geboren *de Bije.* — *J. H. van Bouwdijk Bastiaanse* en mejufvrouw *S. G. Bastiaanse.* — *H. W. Veerneman* en *familie.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 7 tot 10 Maart 1856.

MARINE HOTEL. *C. van Berckel*, *J. F. Koning*, *Tideman* en *W. Stort* jr., *A. Polkijn*, en *F. W. E. Meijer*, van de Reede. — *A. V. Kerkwijk*, *H. Verschout*, *J. P. Ottenhooren* en *Schaatje*, van Nederland.

JAVA HOTEL. *F. Bernd*, van Rio de Janiero. — *P. A. Brunst*, van het Marine hotel. — *H. P. Diermanse*, van Amsterdam. — *P. Vis* jr., van Rotterdam. — *J. F. Sodenberg*, jr., en *J. P. Kuijper*, van de Reede.

HOTEL WILLEM II. *van Lawick van Pabst*, van Bantam.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Baron *van Tengnagell*, uit het hospitaal. — *Berghuis*, van Kaap de goede Hoop. — *Reijgers*, uit het hospitaal. — *P. Lessler*, en *M. Lessler*, van Melbourn. — *J. L. L. Berghuis*, van Samarang. — *D. Ochtman* en *echgenoot*, *J. Raap* en *W. J. Horst*, uit Nederland.

ROTTERDAMSCH HOTEL. *A. W. Lina*, van de Reede.

DE NACHT OP DEN WALVISCH. (*Vervolg.*)

Voor in de boot en digt boven den »berg van spek," die zich letterlijk onder zijne voeten uit den vloed verhief, stond de bootsman met opgeheven ijzer, maar zijn arm sidderde, en nog onder 't bereik van den vijand, die hen allen met één slag vermorselen kon, waagde hij niet, de harpoen in den vlugtenden kolos te slingeren. »Gooi — gooi — in 's drie duivels naam!" schreeuwde echter Patrik, 't gevaar geheel minachtend en slechts op 't vangen van den visch bedacht; »mensch, ge laat u immers het beest uit de handen ontsnappen!" En zelf eene lans opgrijpende, scheen hij met ongeduld het oogenblik te verwachten, dat hij het scherpe staal achter de vin van het wild indrijven kon.

Nog draalde de bootsman, maar het waren slechts seconden, die hem tot bedenken bleven, want liet hij het gunstig oogenblik ongebruikt voorbijgaan, dan was het de vraag, of de thans schuw gemaakte visch wel ooit terug zou keeren. Doch 't zeil, door des harpoeniers hand ras aangetrokken, had reeds den wind gevat, en terwijl hij den stuurriem digt tegen de heup drukte, om den boeg der boot om te krijgen, liet hij haar schuimend achter den vlugtenden visch aanvliegen. En thans suisde de harpoen, door de krachtige hand des jongen Engelschmans geslingerd, diep in den rug van het dier en bleef daar in den taaijen blubber steken.

In een ommezien was het zeil weer gereefd, waren de riemen ingezet, en de bootsman gaf thans terwijl hij achteruit sprong en de plaats bij het roer innam, den harpoenier ruimte, om de lans te werpen en den leviathan der diepte den doodsteek te geven. De harpoenier toch is de eerste officier in eene walvischsloep, de bootsman de tweede; doch bij het begin der jagt hebben beiden hunne plaatsen verwisseld of liever de regte nog niet ingenomen, want de harpoenier stuurt de boot op den visch aan, wat eene zeer geoefende hand vordert, en de bootsman staat voorin met den harpoenier, om den visch te werpen en aan hem vast te komen. Heeft echter de harpoen gevat, dan neemt de eigenlijke harpoenier met zijne lans (eene werkelijke lans zonder weerhaken) tot het dooden van den walvisch de plaats voor in de boot in en zijn worp moet vlak achter de vin op eene eenigzins uitgeholde donkere vlek treffen, waar het geweldige dier alleen doodelijk gekwetst kan worden.

De lijn, waaraan de harpoen zat, suisde onderwijl rookend door de voor aan de boot tot dat einde aangebragte open kluis, en de boot schoot bliksemsnel achter den als door de golven voortsteigerenden visch aan.

Patrik stond thans vóór in de boot, de lans tot den worp opgeheven, en zijne maats haalden met man en magt de lijn in, om hun klein vaartuigje weder, tot het geven van den doodsteek aan den gevangene, naar hem toe te krijgen. Thans kwamen zij in zijn zog. Patrik boog zich achterover en terwijl de staart van het reusachtig dier bijna vlak naast hen het water zweepte en 't zich verhief, om het hem thans bewuste gevaar te ontgaan, snorde het doodend staal door de lucht en boorde diep in de weeke flank van den vijand. In een ommezien trok de harpoenier het echter uit de wonde terug, om den stoot te herhalen, toen de visch in pijn en doodswoede plotseling omwendde, zoodat de door staart en vinnen gezweepte zee ver in 't rond siste en schuimde.

»Dik bloed, dik bloed!" jubelde het volk op dit oogenblik, maar »Terug!" klonk de stem van den harpoenier op luiden, gillenden toon, en terwijl de bootsman zich met al zijne zwaarte op de riemen wierp en ver over de boot leunde, om haar boeg ras om te wenden, en voordat de roeijers zelven hunne riemen in de dollen konden werpen, kwam het getergde dier, dat zijn vijand thans zoo digt voor zich zag, met open kaak toe, en, de boot pakkende en vermorselende, scheurde hij de dunne planken van elkander, alsof ze van pastpapier waren geweest.

Patrik zag het gevaar, wist wat hem te wachten stond, en met vaste hand slingerde hij de [illegible] opgeheven lans regt naar het oog van [illegible], dat hij trof en doorboorde; doch dit kon [illegible] niet redden. Het razende dier [illegible] in den doodstrijd

---

de nieuwe wonde misschien niet eens; want het dikke zwarte bloed uitspuitend, en met nog slechts éene bewustheid — die van wraak — vergruisde het de boot, en de schuimende bloedige vloed golfde in 't naastvolgend oogenblik over een warhoep van wrakhout en zwemmenden, die uit natuurlijke aandrift tot levensbehoud nog slechts eene plank zochten vast te grijpen.

Alleen Patrik had schier bewusteloos en krampachtig nog onder 't vallen de lijn gegrepen, waaraan de harpoen zat. Toen die zich om zijn arm slingerde, sleurde zij hem weinig minuten later mede voort door het bloedige water de diepte in, en hij ware verloren geweest, had de visch nog maar weinig seconden langer het leven behouden De eerste worp had dien nogtans reeds te goed getroffen en, weder naar boven komende, zwom hij een-, tweemaal in een kring rond, zweepte de sidderende golven met zijne reusachtige vinnen en dreef vervolgens langzaam en dood in den rood gekleurden vloed.

Patrik, die met hem weer boven gekomen en door den gedooden visch zoo tegen wil en dank letterlijk op 't sleeptouw genomen was, palmde zich thans vlug naar den met de oppervlakte gelijk drijvenden kolos heen, en de daar nog vastzittende harpoen grijpende, beurde hij zich er op op 't zelfde oogenblik, dat zich achter hem een wilde angstkreet deed hooren. Verschrikt keerde hij zich daarnaar om, die noodkreet was zóó geweest, dat ze hem door merg en been drong; doch 't was, of hemzelf de strot werd toegeknepen, toen hij op zeer korten afstand de donkere vinnen van twee haaijen ontdekte, die ras en begeerig kwamen toeschieten, terwijl het gorgelen in 't water digt achter hem en het zweepen der golven de plaats verried, waar een zijner kameraden den doodstrijd streed onder de scherpe tanden van een derde dier gedrochten.

Gelijk de gieren en raven zich om een stervend dier verzamelen, zoo stijgt ook uit de diepe waterkolken, plotseling en onverwacht, de haai op ten verderve voor den armen schipbreukeling, en wat hij eenmaal gepakt heeft, dat is z ij n ook en houdt hij als in ijzeren kluisters gevangen.

Hier en daar dreven thans nog enkele ongelukkigen uit de verbrijzelde boot, die zich deels aan de overblijfselen daarvan vastgeklemd, deels een roeispaan gegrepen hadden, om zich boven te houden; maar slechts drie waren overig van al de rappe, kloeke gasten, die nog weinig minuten te voren 't gevaar trotserend onder de oogen hadden gezien, en de hyenaas der diepte woedden thans onder hen. Wat baatte de met den arm tegen hen gerigte magtelooze slag? wat het gillend uitgieren der vertwijfeling? 't Was muziek in de ooren der koude, grimmige roofdieren met de kattenoogen en de vervaarlijke kracht, en het bloedig schuim, dat weldra op de oppervlakte der zee dre was het doodslaken der ongelukkigen en duidde plaats aan van hun graf.

»Dat is vreeselijk!'' kreunde Patrik, die naauwel kracht overhad, om zich op het hem thans nog schuttende lijf van den walvisch vast te houd »Vreeselijk, zóó te moeten sterven, en g e e n hulp!' en zijn oog zocht vruchteloos op de watervlakte dom het reddende schip, dat ver, ver aan den h zont van hem af dreef, de andere sloepen na. En zij hem later ook al vermisten en zochten, en de niet meer vinden konden met den kijker, en dagen lang naar hem bleven kruisen, wat hielp dat? — Slechts uren, minuten misschien, waren nog gegeven, en zijne beulen speelden en dartel om hem toe en sprongen en duikelden in wilden vredigden, maar nimmer verzadigden lust.

Rillend verborg hij het gezigt in de hand, het ei gevaar schier vergetende, om de laatste worsteling kameraden om hem heen niet te zien, die toch sl een spiegelbeeld was van wat hemzelf stond te wa ten; doch het sissen en borrelen van het water hem heen dwong hem in 't eind, om met het inst van zelfbehoud, dat zich tot het laatste oogenblik aan een strohalm vastklemt, op eigen redding te ken of althans toch zijn einde zoo lang immer m lijk te vertragen.

Théâtre Français de Batavia.

Direction de MM. VAN KINSBERGEN et Ad. POTIER.

Vendredi, 14 Mars 1856.

Treizième Représentation de l'Abonnement supplémentaire.

Le premier Acte de

Le Barbier de Séville.

DANSE, *Pas de Deux*.

Une deuxième représentation de

Gille Ravisseur.

A l'Étude pour cet Abonnement:

l'Auberge des Adrets. — Le Naufrage de la Meduse, avec les Décors nouveaux.

Le Spectacle commencera à **sept heures précises.**

Incessamment:

les débuts de Mlle **BERGER**, première chanteuse à roulades,

LA PROMISE.

Opéra-Comique nouveau en 3 Actes.

Pour les débuts de Mme **GHYMERS.**

CHARLES VI en entier.

AVIS. L'administration du Théâtre a l'honneur de prier Messieurs les Abonnés de l'abonnement supplémentaire qui ne se sont point encore fait inscrire, d'avoir la complaisance d'en informer au contrôle en entrant au Théâtre à la représentation de Vendredi 14 Mars.

(534)

129ste Frankforter Staats-Loterij.

Heele, Halve en Kwart Loten te bekomen à *f* 120, *f* 60 en *f* 30, bij

(189) H. M. VAN DORP, te Batavia.

De Loterij van Wapens zal op Maandag den 24sten dezer, ten 11 ure, ten huize van den ondergeteekende getrokken worden.

Intusschen zijn loten verkrijgbaar.

(520) SAIJERS.

De heer *C. Treurniet* te Tanara, is gemagtigde van *M. S. van Kaadshooven.* (509)

JAVA-HOTEL.

De ondergeteekende geeft aan HH. gezagvoerders en HH. reizigers te kennen, dat haar nieuw opgerigt Hotel geopend zal zijn op den 15den dezer; zij beveelt zich minzaam in hunne gunst aan, en zal zorgen voor eene goede en civiele behandeling.

Soerabaija, 3 *Maart* 1856.

(510) E. JENSEN, geb. HOLM.

NB. Voor HH. abonnés zijn er eenige kamers disponibel.

STAATS-LOTERIJ van het Keurvorstendom Hessen.

Loten in deze loterij, benevens de Prospectussen zijn te bekomen te Batavia en Samarang bij de heeren *van Haren Noman & Kolff.*

De prijs van ieder lot is *f* 12.

(536) MORIZ STIEBEL ZONEN, te Frankfort a/M.

129ste Frankforter

Staats-Loterij

gewaarborgd en geautoriseerd door het Gouvernement der Vrije Stad Frankfort aan den Main.

KAPITAAL: Een Millioen 828,450 Guld.

bestaande uit

26,000 Loten met 13,600 Prijzen en 11 Premiën.

De hoogste kansen zijn: *f* 200.000, *f* 150.000, *f* 120.000, *f* 115.000, *f* 112,000, *f* 110,000, *f* 105.000, *f* 104,000, *f* 100,000, *f* 50.000, *f* 20,000, *f* 15 000, *f* 12,000, *f* 10,000, *f* 6000, *f* 5000, *f* 4000, enz. enz.

Plannen en Loten voor deze welbekende en voordeelige Loterij, zijn van heden af te bekomen door tusschenkomst van den heer **H. M. VAN DORP**, te Batavia.

Men wordt verzocht vroegtijdig genoeg zijne bestellingen te doen toekomen, ten einde spoedig in het bezit der Loten te geraken. De Lijsten van elke trekking worden terstond per Mail afgezonden, terwijl tevens geremitteerd wordt voor de eventueel gewonnen prijzen.

(2412) SCHWARZSCHILD-SONS, Bankiers en aangestelde Gouvernements Collecteurs, Frankfort a/M.

Prijs der Loten:

Een geheel Lot *f* 120. Een half Lot *f* 60.
Een kwart Lot *f* 30.

Voordeelen worden genoten bij het nemen van meerdere Loten:

4 geheele of 8 halve of 16 kwart Loten kosten slechts *f* 450.

10 geheele of 20 halve of 40 kwart Loten kosten slechts *f* 1100.

Gemagtigden van den heer *W. Schonck* zijn de heeren *Ketting Olivier* te Rembang en *A. Heyerdahl* te Madioen. (549)

Ter voorkoming van misduidingen, geeft de ondergeteekende berigt, dat het besluit van den resident der Preanger Regentschappen, dd. 4 October 1855, No. 2183/4, waarbij de aan hem vroeger verleende vergunning, om in die residentie handel te drijven, was ingetrokken, bij een nader besluit van dienzelfden resident, dd. 2 Februarij 1856, No. 325/4, buiten werking is gesteld.

(518) P. SCHREUDER.

Bij het regiment O. I. Kavallerie te Salatiga bestaat gelegenheid tot het plaatsen van vier of meer muziekanten, sullende hunne toelagen boven het vastgestelde traktement, geëvenredigd zijn aan hunne bekwaamheden.

Degene welke hiertoe genegen is, adressere zich met gefrankeerde brieven, aan den kolonel-kommandant van het regiment O. I. Kavallerie.

Salatiga, *Februarij* 1856. (523)

Opvoedings-Inrigting

voor een zestal jonge lieden van fatsoenlijken stand, gevestigd te Amsterdam, onder bestuur van **J. Ritter Bos.**

Inlichtingen bij de Heeren:

B. Weijmar, firma *B. Kopersmit & Co.*, te Batavia.
P. A. Ostgens van Waveren Pancras Clifford,
C. Faber Boissevain,
G. W. van Barneveld Kooy,
Mr. P. Lijndrager Jr., te Amsterdam.

(526)

JAPANSCHE TOKO.

De ondergeteekende heeft de eer het publiek te verwittigen, hij voornemens is, de Japansche Toko op Woensdag den 19 dezer in het vroeger daartoe gebezigde locaal in de Buiten Nieuwpoortstraat te doen openen.

(533) R. M. PAREIRA.

Wordt gevraagd

in de binnenlanden van Samarang, **Eene Gouvernante**, geschikt en bekwaam tot het geven van Onderwijs in de Hollandsche en Fransche talen, op de piano en in handwerken. Reflecterenden gelieven zich te adresseren onder letter L bij *van Haren Noman, Kolff & Co.* te **Samarang.** Brieven franco. (511)

Benoodigd eene **Secondante**, geschikt en geregtigd tot onderwijs te geven in de Hollandsche en Fransche talen, alsmede in vrouwelijke handwerken. Brieven franco aan *M. J. Hanssens*, kostschoolhouder te Spearcarta. (521)

Wordt gevraagd:

bij eene familie te Bandong, eene **Gouvernante**, van de Protestantsche godsdienst, geschiktheid bezittende om onderwijs te geven aan vier jonge kinderen. Adres franco brieven, letter A, aan het postkantoor aldaar (522)

On demande pour une maison d'éducation de cette ville, une Demoiselle, qui sache le Français et puisse faire lire et reciter les leçons dans cette langue.

S'adresser à Messrs. *van Haren Noman & Kolff*, sous les lettres F. S. (535)

In het blaadje *Tjaraka Welanda* van 24 Dec. ll., leest men, in een **ongeteekend artikel**, betrekkelijk zeker door den heer P. Schreuder in den *Indiër* geplaatst stuk, ten opschrift voerende: *Strafoefeningen te Tjeondakaäs*: **„de advocaat T. is de steller der stukken."**

Dewijl het klaarblijkelijk is, dat door **dien advocaat T. de ondergeteekende** bedoeld wordt, zoo verklaart hij dat beweeren voor **laster**, daar hij zich **niet met het stellen van dat artikel heeft ingelaten.**

Mr. L. J. A. TOLLENS.

De ondergeteekende verklaart, dat de heer Tollens, adviserend advocaat te Batavia, **niet de steller** van het bovenbedoeld stuk is, en zich **volstrekt niet** met die zaak heeft ingelaten.

(530) P. SCHREUDER.

Batavia, 11 *Maart* 1856.

De ondergeteekenden, tot herstel van gezondheid, naar Nederland vertrekkende, nemen langs dezen weg afscheid van hunne familiebetrekkingen en vrienden en roepen hun een hartelijk vaarwel toe.

(529) J. H. VAN BOUWDYK BASTIAANSE.
Mejuffr. S. C. BASTIAANSE.

Batavia, *Maart* 1856.

De ondergeteekende heeft op heden zijne handelszaken alhier overgedaan aan de heeren *Karthaus & Melchers.*

(524) J. KERVEL.

Probolingo, 1 *Februarij* 1856.

Debiteuren van den ondergeteekenden, worden verzocht ten spoedigste hun debet aan te zuiveren, ten einde zich voor geregtelijke vervolgingen te vrijwaren.

(525) J. KERVEL.

Probolingo, 1 *Maart* 1856.

MEDAILLON-SCHILDERIJEN,

landschappen, vruchtstukken, vrouwenbeelden in de fraaiste verscheidenheid, uit Parijs ontvangen bij

(539) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

De harpoenlijnen, nog aan den walvisch, dien hij om diens meer zekerheid te geven, nog dieper in den bloedigen boezem stiet, bood hem een steun aan, om zich op de gladde, glibberige massa staande te houden; want schoon hij er ook een paar malen aan dacht, om het ijzer uit te snijden en zich daarvan als wapen tegen den vratigen haai te bedienen, moest hij die gedachte toch telkens weder opgeven. Indien hij neergleed in den vloed, ware zelfs het puntig ijzer geen voldoend verweermiddel tegen den vluggen haai geweest, die zich wendende en draaijende, zijn offer toch ten laatste gepakt en het, in spijt van de hem welligt toegebragte kwetsuren, naar de diepte meegesleept zou hebben.

Een ding echter kon hij doen. De steel der harpoen, een korte, stevige eiken stok, stak nog in het ijzer vast, en dien ligtte hij daaruit en maakte hij met het korte mes, dat in zijn gordel hing en dat ieder matroos bij zich draagt, los van de lijn, welke hij nog tijd behield, van de harpoen los en ook weder daaraan vast te maken. En terwijl hij de harpoenlijn vervolgens tot beter houvast om zijne linker hand wond, greep hij met herlevend zelfvertrouwen den stevigen stok in de hand en zag met vast op elkaar geklemde tanden den eersten aanval des vijands te gemoet, die intusschen lang op zich wachten liet.

De haaijen waren voor 't oogenblik verzadigd en speelden meer in de stroomen bloeds, die rondom het water kleurden, dan dat zij naar nieuw aas verlangden; in het bloed zelf hadden zij ook verder geen reuk en ze zochten slechts telkens, schoon al vruchteloos, een houvast aan het breede, glibberige ligchaam te krijgen, of zwommen ook wel lui en slaperig achter de uit de boot geslagene, dobberende planken en riemen aan, hier een opsnappende en eene wijl in den muil houdende, en daar een met de ronde, schupvormige horenkaak voor zich uit stootende.

Het weder was gelukkigerwijze stil en kalm, en slechts de oostpassaat speelde ligte golven, in wier babbeling de visch insgelijks rees en daalde, ook over Patrik heen; doch geen der haaijen was tot hiertoe zoo digt bij gekomen, dat hij hem gezien of, had hij hem gezien, gadegeslagen had, en hij hoopte reeds welligt onaangetast te zullen blijven, tot het schip tot zijne redding toekwam of althans zijne booten uitzond. Doch waar was het schip? — Heilige God, geen uitzigt op ontzet nog in langen tijd! Want zelfs op dien afstand kon het den blik des zeemans niet verborgen blijven, dat het nog altijd van hem afhield, tegen den wind in. De andere booten waren dus insgelijks vastgekomen en, met de genomen visschen bij zich, niet eens meer in staat om naar hem te zoeken.

De zon brandde hem daarbij heet en verzengend op den schedel en de tong kleefde hem aan 't gehemelte. Water! — de koele vloed plaste en kabbelde om zijn voet, en moest hij daarin versmachten? — Hij knielde neder en wiesch zich voorhoofd en slapen, oogen en lippen, om eenige verkoeling te hebben in den gloed, en vervolgens bond hij, daar hij bij 't vergaan van de boot ook zijn hoed mede verloren had, zijn zakdoek over het hoofd, om het eenigermate tegen de stekende stralen te beschutten.

(*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA.

De Directie van den Franschen Schouwburg schonk ons Maandag l.l. een zeer aangenamen avond door de voorstelling van de comedie vaudeville in drie bedrijven: *Les Mémoires du Diable*. Er heerschte in dezelve een bewonderenswaardig ensemble, een medeslepend vermogen en de herhaalde toejuichingen en terugroeping door het publiek waren teregt verdiend. De heer *Duchaumont* muntte in zijne zoo lange en zoo moeijelijke rol van *Robin* uit. Van het begin tot aan het einde was hij volmaakt op zijne plaats en doordrongen van de verschillende schakeringen zijner rol. Zijne ironie, toen hij aan ieder zijner tegenstanders hunne geheimen, in wier bezit hij was, mededeelde, zijne levendigheid, edel en geestig, zijne koelbloedigheid in het midden van het gevaar, zijn oogenblik van wanhoop, toen hij alles verloren achtte, zijne opregte bescheidenheid bij het door hemzelven blootleggen zijner maatschappelijke positie, te nederig om nog op de vervulling der belofte van Marie te kunnen hopen, alles was voortreffelijk, verheven zelfs en trok de algemeene en toejuichende aandacht van het publiek tot zich, terwijl zijn costuum in de 2de acte goed gekozen, prachtig kon genoemd worden. Hetzelfde kunnen wij zeggen omtrent den heer Lagardère in de rol van *Jean Gauthier*, wel kort, maar toch ook zoo moeijelijk. Zijne verwilderde opgetogenheid op het oogenblik dat hij de woorden hoorde uitspreken, die hem veroordeelden het geheim te ontsluijeren, dat hij gezworen had te zullen bewaren en waarvoor hij zich gedurende vier jaren als een waanzinnige had gedragen, was ongekunsteld, natuurlijk, gevoelvol, wij herhalen het, verheven. De ontsteltenis op het aangesigt van den heer *Hubert*, die de rol van den markies de Lormias uitnemend vervulde, op het oogenblik dat Robin hem zekere geheimen van het jaar XIV influisterde, deed zien, dat hij zijn moeijelijken toestand gevoelde, dat hij begreep, dat een woord van hem, dien hij waande slechts een indringer te zijn, zijn naam van eerlijk man kon vernietigen. De *Baronne de Ronquerolles* (mevr. Lagardère) en *la comtesse de Cerny* (mevr. Allard) hebben mede, ieder in hare rol, hoogst voldaan en verdienen alle lof, gelijk ook de heer *Souweyne* voor de compositie der muzijk, die zeer doelmatig en aangenaam was. In het algemeen deden alle acteurs en actrices hun best en indien wij al *iets* op de voorstelling te zeggen hebben, zoo zijn het slechts eene kleine aan- en eene groote opmerking. Wat de eerste betreft zoo kwam het ons voor dat *Marie* (mej. Bathilde) ofschoon zij zeer goed speelde, vooral in het eerste bedrijf, al te neerslagtig, minder levendig [illegible] zien. Onze opmerking betreft de *Chevalier de la Rapinière* door den heer Lambert vervuld. Hoezeer zijne rol naar het luimige overhelde, vergat hij toch te veel zijne hooge maatschappelijke positie van het oogenblik, en die rol overdrijvende, daalde hij af tot een *bas comique*, dat nadeelig op zijn spel inwerkte. Alles op zijn tijd, en iedere aardigheid komt niet juist altijd te pas. Het Hollandsch publiek kent zeer goed het onderscheid tusschen de diners van Very te Parijs en die van S....s te Batavia.

De dans: le Jaliero de Xeres, werd door Mme. Prévot en St. Dénis op eene uitstekende wijze ten uitvoer gebragt. Wij vertrouwen dat het Bataviaasch publiek dezelfde gedachte als wij koestert, wanneer wij zeggen, dat wij de talenten dier dames nooit genoeg kunnen bewonderen.

Wij hopen dat de *Mémoires du Diable* nogmaals zullen gegeven worden, en er alsdan grooter toevloed van het publiek zal zijn dan Maandag avond. Het woord *Vaudeville* moet in dit geval de ware liefhebbers niet terughouden er bij tegenwoordig te zijn. Wij erkennen het, dat er Vaudevilles bestaan, niet geschikt voor fijne ooren, maar in de *Mémoires du Diable*, ofschoon ook Vaudeville genoemd, vindt men geen enkel dubbelzinnig woord of aanstootelijken zin, integendeel, een verheven stijl, eene zuivere taal en eene de bewondering opwekkende zedelijke strekking.

— In den vooravond van den 9den dezer stortte een bamboezen huis met houten stijlen en met pannen gedekt, gelegen aan de Djambatan Boesoek, en bewoond door den inlander Seran, zonder bekende oorzaken eensklaps in. Het weder was goed en er woei geen sterke wind. Geene andere ongelukken, dan het verbrijzelen van eenige huisgeraden vond bij dit ongeval plaats.

— Men meldt ons van Buitenzorg, dd. 7 Maart: Heden ochtend ten 8 ure vond, in het bijzijn eener talrijke schare toeschouwers, de voltrekking van het doodvonnis aan de Inlanders Bapa Djairan en Leijod plaats. Beide ondergingen hunne straf met de meeste koelbloedigheid. Hunne misdaad bestond in het plegen van moord, die zich op de volgende wijzen heeft toegedragen. Bapa Djairan kwam, in den nacht van den 16 op den 17 Aug. 1854, met de Inlanders Bapa Ekkong, Bapa Naimah en Bapa Jairoen (die vroeger reeds hun feit met den dood geboet hebben, zijnde Bapa Djairan lang voortvlugtig) in de woning van de inlandsche vrouw Ma Kassidin op het land Tjiomas in deze adsistent residentie, voorgevende den aldaar vernachtenden Chinees Tan Poengoet, wegens het overtreden van zekere politiebepalingen omtrent het huisvesten van Chinezen, naar het kampongshoofd te willen brengen. Onder weg derwaarts vermoordden zij hem en verdeelden de koopmansgoederen, die hij bij zich had, onder elkanderen.

Het feit van Leijod bestond hierin, dat hij, zich beleedigd gevoelende over de eenigen tijd vroeger ondervonden weigering van het inlandsche meisje Na[illegible] om met hem te trouwen, en welke weigering hij [illegible] zeer sterk aantrok, haar op den 16 Julij 1855, ter[illegible] zij zich onledig hield in de rivier goed te wasschen door het toebrengen van golokhhouwen had vermoord.

Batavia. Den 28sten Februarij jl. had alhier de[illegible] de algemeene vergadering plaats van de *Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië*, onder presidium van dr. *P. Bleeker*.

Nadat de gewone werkzaamheden waren afgeloopen, hebben de volgende benoemingen plaatsgehad:

Tot corresponderende leden in Nederland; D[illegible] Dr *A. W. M. van Hasselt*, te Utrecht; *C Mulder*, Groningen; *M. C. van Hall*, te Groningen; *E. J. Vrij*; te Rotm. In het Buitenland. *P. J. van Beneden*, Leuven; *R. Brown*, te Londen; *J. P. Dumas*, te Parijs; *A. A. Dumeril*, te Parijs; *C. G. Ehrenberg* te Berlijn; *M. Faraday*, te Londen; *H. R. Göppert*, te Breslau; *J. W. Hooker* te Londen; *J. Hyrlt* te Weenen; *M. [illegible]verrier* te Parijs; *C. F. P. v. Martius* te Munchen; *Mousson* te Zürich; *J Muller*, *L. A. J. Quetelet*, Brussel; *L. Reichenbach*, te Dresden; *J Steenstrup*, Koppenhagen; *A. Valenciennes* te Parijs. Tot adviserende leden. *P. F. H. Fromberg* te Buitenzorg; *J. K. Hasskarl* te Tjanjor; *F. Junghuhn*, te idem; *H. Zollinger* te Banjoewangie; Tot gewone leden *W. Hubbers van Assenraad* te Bonthain; *A. Bernstein*, te Gadok; *C. J. Bosch*, te Banjoewangie; *C. A. de Brauw*, te Palembang; *C. C. Hardenberg*, te Sambas; *L. Lindman* Palembang; *J. G. F. Bernelot Moens* te Batjan; *E. H. Muhlert* te Menado; *W. C. Muller* te idem; *J. O. van Polanen*, *Petel* te Malang; *D. Sigal* te Sintang; *J. C. J. Smits*, te Batavia.

Cheribon. In de afgeloopen maand Februarij zijn in het regentschap *Madjelengka* eene Inlandsche vrouw en haar zoon, terwijl zij van den veldarbeid huiswaarts keerden, in de nabijheid der dessa Bridies door den bliksem gedood.

In het district Loewarkotta zijn 11 huizen, 2 kleine bruggen en een gedeelte van den weg nabij de dessa Soe[illegible]niaragi en Kapoedang door bandjirs vernield, en in het district Mandirantjan 5 kleine bruggen en 1 balee-dessa. In district Loewarkotta zijn 480 bouws sawa en in het district Gegissik 178 bouws zaadpadie overstroomd.

(*Jav. Courant.*)

Samarang. Op den 20 Februarij ten 4 ure des namiddags, is in de dessa Tambangan, district Bodja, een Javaansche kind, genaamd Sakimien, oud naar gissing 12 jaren, terwijl hij bezig was in de sawa buffels te weiden, eensklaps door den bliksem getroffen en op de plaats dood gebleven.

(*Sem. Adv.-Blad.*)

Soerabaya, 5 Maart 1856. In de maand Januarij des verleden jaars werd er, ten huize van de inlandsche vrouw Pa Misa, op de Krambangan, een diefstal gepleegd van verschillende juweelen en goudwerken ten bedrage van ruim *f* 2400.

Het strekt ons tot genoegen te kunnen berigten, dat de daders van dat feit in handen der policie zijn, [illegible] zijn achterhaald.

— Ll. Zondag stond er op de Kalongan een rijtuig te wachten waarvan de eigenaar zich op receptie bevond. De koetsier en de jongen, wien het wachten beide verveelde, gingen zich aan eene warong te goed doen, zonder zich om iets te bekommeren. Het voorbeeld was aanstekend, en de paarden begonnen aan hunne warong, den stal, te denken, en begaven zich daartoe zonder geleide op weg. De arme beesten geraakten echter met den wagen in het water, waaruit zij gelukkig gered zijn; doch de wagen was zwaar beschadigd. Koetsier en jongen zijn behoorlijk afgestraft geworden.

— Maandag morgen raakte de postkar, die van de posterij afreed naar het postkantoor, met paard en koetsier en looper in de Krambangan alhier. De koetsier en de looper zijn gewond, doch niet gevaarlijk; het paard kwam behouden teregt doch de kar is gebroken.

— Zondag avond kwam eene prauw beladen met gouvernements koffij van den aannemer Rappard te Ngawie alhier aan en werd aan de boom vastgelegd. Door den zwaren stroom is zij in den nacht losgeraakt, snel weggedreven en aan de monding der Kalimas omgeslagen.

De opvarenden hebben zich het leven gered, doch een kind, wiens moeder zich op de prauw had bevonden, is in de golven omgekomen. Van de lading is nagenoeg niets gered kunnen worden.

— Van Toeban wordt berigt, dat den Javaan, met name Wirodongso, wonende in de dessa Rengel, regentschap Toeban, op Zaturdag den 5 Januarij jl. 's avonds ten 5½ ure, zijne velden verliet, en met zijnen zoon, Darmo genaamd, oud ongeveer 12 jaren, naar zijne woning wilde terugkeeren. Toen zij in een bosch ten westen van Rong Rengel, in de nabijheid van het district van dien naam, gekomen waren, werd de jonge Darmo door eenen tijger aangevallen, en diep in het bosch medegesleept. Op dit vreeselijk schouwspel snelde de vader den tijger met zijn rooi achterna en het gelukte hem, zijn zoon uit de klauwen van het monster nog levend te verlossen, maar de wonden, die de ongelukkige aan hoofd en oor gekregen had, uit welk eerste de hersenen vloeiden, deden hem, helaas! een oogenblik daarna den geest geven.

De tijger werd nog dien eigen dag door het van alle kanten toegevloeide kampongvolk afgemaakt.

— Op Woensdag den 26 Februarij, 's avonds om 6 ure, heeft een droevig ongeluk plaats gehad in de dessa Bedjie, district Djenoe, regentschap Toeban.

De muur van een kampong in die dessa, behoorende aan Ngabdul Kahar, een Chinees, die het Islamismus heeft omhelsd, stortte op dien avond, uit hoofde van onderdom, in, en een en twintig van de daaronder aanwezige koopers werden daardoor, meer of min gewond. Op het oogenblik van de instorting was er niemand

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 12 Maart 1856, No. 21.

omgekomen, doch eenige oogenblikken daarna was een tweeder, ten gevolge van bekomen wonden overleden.

De muur was acht voet hoog en drie en een halve roede lang.

(*De Oostpost.*)

Soerabaya, 3 Maart. Men meldt ons van Grissee, dat aldaar Zaturdag jl. een hevige brand heeft plaats gehad, die, aangewakkerd door den fellen wind, in weinige oogenblikken eene groote verwoesting aanrigtte; de oorzaak waardoor dezelve ontstaan is en de schade door denzelven te weeg gebragt zijn nog onbekend.

— Men berigt ons van Kedirie, dat in het regentschap Trengalek, een Javaan bezig was een klapperboom om te kappen, met dat ongelukkige gevolg, dat die op een anderen viel, waarvan een tak afbrak en een Javaansch kind doodde. De Javaan heeft dit ongeluk met 3 maanden detentie moeten boeten.

(*Soer. N. en Adv. Blad.*)

DE OOSTERSCHE KWESTIE
en
HET TOONEEL VAN DEN OORLOG.

Drie gewigtige gebeurtenissen zijn heden te melden. Vooreerst de val van Kars, ten tweede het tractaat tusschen de Westersche mogendheden en Zweden en eindelijk de hervatting van vredesonderhandelingen met Rusland.

Het was den 28 November dat de vesting Kars zich aan de Russen overgaf. Daaromtrent blijkt uit het officiëel rapport van den Russischen generaal Muravief het volgende:

»Na de bestorming van 29 September, hadden de Turken moed gekregen en zagen iederen dag den aftogt van onze armee te gemoet; zij waren echter zeer verwonderd, toen zij zagen, dat de blokkade nog strenger werd, en dat ons leger eene positie innam, die bewees dat wij het beleg niet dachten op te breken. De eenige hoop der belegerden berustte nu nog op het hulpcorps dat van Erzerum komen moest. En in de daad, de chef der afdeeling van Erzerum, Welli pacha en Selim pacha, die uit Trebisonde aangekomen was, trachtten beiden eene beweging tegen Kars te bewerkstelligen; maar beiden ontmoetten telkens de afdeeling van den generaal Sousloff, welke hun met een aanval in den rug bedreigde. Onze ligte troepen verontrustten de Turken zelfs in de nabijheid van Erzerum. Intusschen verminderde de voorraad in Kars, het weder werd kouder (op de bergen van Saganlough viel sneeuw); onder het garnizoen was de sterfte uit gebrek aan voedsel groot; de soldaten begonnen meer en meer te deserteren en de moedeloosheid nam hand over hand toe. Dit alles bewoog den commandant, den generaal Williams, de vesting [illegible]. Den 24 November verscheen de adjudant [illegible] generaal, de majoor Thisdale, met een brief van den generaal Williams aan den generaal Muravieff, waarin het verzoek vervat was, om den volgenden dag, onder parlementaire vlag, in ons leger te mogen komen om te onderhandelen. De generaal Muravieff liet den generaal Williams mondeling weten, dat hij hem den volgenden dag, 25 November, tegen den middag zou verwachten. De Engelsche generaal verscheen dan ook ter bestemder tijd, en wel als afgevaardigde van den opperbevelhebber der Anatolische armee, den muschir Vassif pacha, ten einde te onderhandelen. Nadat men het over de preliminaire voorwaarden eens geworden was, werden deze door den generaal Williams onderteekend en door den generaal Muravieff bevestigd. Den volgenden dag zonde generaal Williams met het beslissend antwoord van den muschir in ons leger verschijnen; maar de regeling van eenige aangelegenheden en de kennisgeving van de overgave aan het Turksche garnizoen, hetgeen onder de officieren eenige ontevredenheid te weeg bragt, vereischten zijne tegenwoordigheid in de vesting. Hij zond echter voorloopig zijn adjudant om zijn wegblijven op te helderen. Op den avond van dien dag bragt de majoor Thisdale de schriftelijke volmagt van den muschir tot de overgave van de vesting. Den 27 November kwam de generaal Williams met zijn staf en vergezeld door drie pacha's in ons leger en onderteekende de capitulatie. Daags daarna zouden de overblijfselen der Anatolische armee, welke het garnizoen van Kars vormden, met geweer, vliegende vaandels en met slaande trom de vesting verlaten; op verzoek echter van de Turksche officieren, lieten de Turksche militairen hunne geweren en ammunitie achter, onder bedekking van eenige zwakke posten, totdat deze door de onzen in bezit zouden genomen worden. Hoewel de Turken reeds 's morgens ten 10 ure bij de ruinen van het dorp Gumbet in orde van bataille moesten staan, verscheen de muschir met den generaal Williams en onderscheidene Engelsche officieren eerst ten 2 ure bij generaal Muravieff. Onze troepen stonden reeds in orde van bataille aan beide oevers van de Kars-Tschai.

»Daarop werden de vaandels van de Turksche regimenten, door een peleton van het regiment jagers van Toula voor het front van onze liniën gebragt, onder het spelen van de muziek en een hoera, dat zich van bataillon tot bataillon voortplantte. Een gedeelte van de Turksche armee, dat uit zwakke en zieke menschen bestond, alsmede uit Redifs, Bacciboujouks en Lasen, in het geheel 6000 man, werd onder een bijzonder convooi naar het eerste nachtkwartier gezonden; men liet deze lieden ook beloven, tegen den keizer van Rusland de wapens niet meer te zullen voeren.

»Zoodra dit was afgeloopen, ontving de bevelvoerende generaal eene deputatie van de aanzienlijkste inwoners van de stad Kars. Na eene inspectie van de geregelde Turksche troepen, die nu gevangen genomen werden (7 à 8000 man) liet de generaal Muravieff hun een middagmaal voorzetten, dat vroegtijdig in de compagniesketels aan den linkeroever van de Kars-Tschai toebereid was. Denzelfden dag werd de vesting door een garnizoen, onder bevel van den kolonel de Saget bezet en de Russische vlag op de citadel geplant."

Zoover het Russische rapport. Ook van andere zijden is gebleken, dat het garnizoen reeds maanden lang met gebrek te kampen had en niet langer tegen de Russische krijgsmagt opgewassen was. Het aantal krijgsgevangenen bedroeg in het geheel, Engelschen en Turken, 16,000 man, onder welken de generaal Williams, Vassif pacha en 8 andere pacha's; voorts zijn 130 bronzen stukken geschut, 12 vaandels en 30,000 geweren veroverd. Generaal Muravieff onthief de Engelsche soldaten van het garnizoen van de verpligting, om voor hem te defileren. Dat het Turksche ministerie alles gedaan heeft om deze nederlaag te voorkomen, is bewezen en zoo Kars niet behouden is gebleven, is de oorzaak alleen daarin gelegen, dat al de uit Constantinopel afgezonden hulptroepen en levensmiddelen te Trebisonde of Erzerum zijn opgehouden geworden. Het gedrag van Selim pacha en het operatieplan van Omar pacha worden te Constantinopel zeer streng beoordeeld en men doet de afkeuring, welke hen treft, opklimmen tot de leden van het cabinet. Geruchten van eene ministeriële crisis en die van den terugkeer van Reschid pacha tot het bewind deden voorzien, schijnen geene andere oorzaak gehad te hebben. Men verzekerde voor eenige dagen in Constantinopel, dat Muravieff Kars zoo spoedig mogelijk dacht te verlaten, om met zijn geheele leger tegen Omar pacha op te trekken, als hij bij Kutais een slag wil leveren.

De verovering van Kars heeft een smartelijken indruk in het Westen veroorzaakt, vooral in Engeland. Als een staaltje kan dienen de wijze, waarop de *Morning Herald* daarover sprak. Het blad noemt de verovering van die vesting de zwaarste slag, welke gedurende dezen oorlog de eer en den goeden naam van Engeland heeft getroffen. »De Engelschen, zoo gaat het blad voort, de Turken, Franschen en Sardiniers hebben niet dan met de grootste moeite een deel van Sebastopol kunnen nemen, dat alleen door Russen verdedigd werd; maar Rusland alleen heeft zich van Kars meester gemaakt, dat door de Engelschen en Turken verdedigd werd. Wij wenschten wel te weten, op welke wijze wij voortaan met eenige veiligheid onze troepen uit de Indische provincien kunnen terugtrekken, en al de bedreigingen, welke Rusland tegen onze grenzen in het noordwesten heeft gerigt, zullen verwezenlijkt kunnen worden." Deze uitboezeming van het Engelsche blad is ook daarom de aandacht overwaardig, zoo als het Russisch gezinde journal *le Nord* te kennen geeft, dewijl het Engelsche dagblad daarin vrij duidelijk laat uitkomen, dat Engeland met de verdediging van Turkye een groot doel beoogt, namelijk de beveiliging van de Engelsche bezittingen.

Het tractaat, den 21 November jl., tusschen Zweden en Noorwegen en de Westersche mogendheden gesloten, bevat de drie volgende artikelen:

»Art. 1. Z. M. de koning van Zweden en Noorwegen verbindt zich, aan Rusland niet af te staan, noch met dien staat te ruilen, noch hem te vergunnen te bezetten eenig deel van het grondgebied, toebehoorende aan de kroonen van Zweden en Noorwegen. Z. M. de koning van Zweden en Noorwegen verbindt zich overigens, aan Rusland niet af te staan eenig regt van weiden, visschen of van welken anderen aard ook, zoowel op genoemd grondgebied als op de kusten van Zweden en Noorwegen, en af te wijzen elken eisch, dien Rusland zou kunnen opwerpen, strekkende, om te beweren, dat eenig der voornoemde regten bestaat.

»Art. 2. In geval Rusland aan Z. M. den koning van Zweden en Noorwegen eenig voorstel of eenige aanvrage doet, ten doel hebbende, hetzij den afstand of den ruil te verkrijgen van eenig deel van het grondgebied, toebehoorende aan de kroonen van Zweden en Noorwegen, hetzij om de bevoegdheid te erlangen van zekere punten van genoemd grondgebied te bezetten, hetzij om den afstand te bekomen van visch, weide of eenig ander regt op datzelfde grondgebied en op de kusten van Zweden en Noorwegen, dan verbindt zich de koning van Zweden en Noorwegen, dat bedoeld voorstel onmiddelijk ter kennisse te brengen van Z. M. den keizer der Franschen en van Hare Britsche Majesteit, en HH. MM. voornoemd nemen hunnerzijds de verpligting op zich, om aan de eischen of aanrandingen van Rusland weêrstand te bieden. De aard, de sterkte en de bestemming der hier bedoelde strijdkrachten zullen, wanneer zij moeten geleverd worden, door de drie Mogendheden in gemeen overleg worden bepaald.

»Art. 3. Dit tractaat zal worden geratificeerd, en de ratificatien zullen te Stokholm worden uitgewisseld zoo spoedig dit zal kunnen geschieden." (Dit is reeds geschied.)

Zooals wij bij den aanvang van dit artikel zeiden, worden weder pogingen aangewend, om gedurende den winter tot eene vredelievende oplossing van het Oostersche geschil te geraken. Daartoe is de graaf Esterhazy dezer dagen naar St. Petersburg vertrokken met door Oostenrijk geformuleerde voorstellen, die zoo men zegt, het volgende bevatten: 1. Rusland doet afstand van het beschermheerschap over de Donau Vorstendommen, wier staatkundige toestand op nieuw geregeld zal worden. Dit punt is zoo duidelijk bepaald, dat ingeval van aanneming, iedere nadeelige invloed van Rusland op de onderhandelingen over die regeling dadelijk uitgesloten wordt. Men verlangt namelijk van Rusland, dat het eenvoudig zijne toestemming geve tot de daar te stellen regeling, zonder dat het deelneme aan eene beraadslaging of nieuwe besluiten. 2. Afstand van een gedeelte van Bessarabie en wel tot die uitgebreidheid, dat Rusland niet alleen van de Donau-Delta teruggedrongen wordt, maar ook zijne geheele Donau positie moet opgeven. De geografische linie voor de nieuwe grenzen van Rusland is reeds bij voorraad getrokken en daardoor zou deze grens aanmerkelijk teruggetrokken worden. 3. Onzijdigheid van de Zwarte zee, zonder eenige Russische vestingen en arsenalen langs hare kusten. Geen oorlogschepen in die zee, van welke mogendheid ook. Alleen aan de monden van den Donau zou een station van ligte oorlogsvaartuigen ter handhaving van de waterpolitie bestaan. 4. Gemeenschappelijke bescherming der christelijke onderdanen van de Porte.

Door de Westersche mogendheden is nog, zoo men beweert, bij het vorenstaande gevoegd: toelating van consuls in de havens der Zwarte zee en de belofte van Rusland voor de toekomst, om op de Aland-eilanden geen versterkingen aan te leggen.

Men strijdt voor en tegen, of deze voorstellen van de zijde van Oostenrijk de beteekenis van een ultimatum hebben. Er wordt op eene spoedige beslissing aangedrongen. Slechts onder deze voorwaarden konden de Westersche mogendheden zich met deze voorstellen inlaten. Frankrijk en Engeland kunnen de ontzettende toerustingen niet staken en willen de groote kosten niet te vergeefs gemaakt hebben. Daarom is de gestelde termijn zoo kort en Rusland moet zich binnen 10 dagen, anderen zeggen binnen drie weken, verklaren. Men voegt er bij, dat in geval van verwerping, de diplomatieke betrekkingen tusschen Oostenrijk en Rusland afgebroken zullen worden. Voor dit geval zijn, zoo als door doorgaans goed onderrigte personen verzekerd wordt, reeds tusschen Zweden en de Westersche mogendheden bijzondere bepalingen vastgesteld; want het is een algemeen aangenomen gevoelen, dat de Oostzee alsdan voornamelijk het tooneel van gewigtige operatien zijn zal, waartoe in Engelsche en Fransche havens alles op eene breede schaal voorbereid wordt.

Men schijnt te St. Petersburg reeds voor het vertrek van graaf Esterhazy kennis gehad te hebben van den inhoud dezer voorstellen; althans er bestaat eene circulaire van den graaf von Nesselrode, gedagteekend 22 December, waarbij gevoegd is eene bijlage, in welke de voorwaarden worden opgegeven, op welke Rusland bereid is het derde punt aan te nemen. Zij zijn: sluiting van de zeeëngten; geene militaire vlag, welke ook, zal in de Zwarte zee mogen waaijen, met uitzondering van die der zeemagt, welke Rusland en de Porte met onderling overleg, noodig zullen oordeelen er te onderhouden; de sterkte dier zeemagt zal bepaald worden bij een direct overleg tusschen de beide oeverstaten, zonder deelname daaraan door de overige mogendheden.

Het Russische dagblad *le Nord* is zeer ingenomen met deze circulaire en beweert, dat, zoo de oorlog werkelijk ondernomen is door de geallieerden met de bedoeling, om de eer en de waardigheid van Turkye te waarborgen, het Petersburgsche cabinet blijkbaar de bedoelingen der geallieerden in de hand werkt, door de oplossing, welke het aan het bewuste 3de waarborgspunt in de bovengemelde circulaire voorstelt te geven; deze oplossing toch, zoo beweert *le Nord*, waarborgt al de betrokkene belangen en geeft aan geenerlei regtvaardig gevoel van eigenliefde, aanstoot. Uit de wijze, waarop deze circulaire door de Westersche mogendheden zal ontvangen worden, dus beweert dat blad, zal de opregtheid blijken van het in den laatsten tijd herhaaldelijk te kennen gegeven verlangen naar vrede.

De meeste dagbladen zijn het echter met dit gunstig oordeel van *le Nord* niet eens. Het doel van de Westersche mogendheden is, hoegenaamd geen oorlogschepen in de Zwarte zee te hebben, daar zij hierin alleen een waarborg tegen Rusland zien. Bovendien maakt men de opmerking, dat de Russische voorstellen eigenlijk niets nieuws bevatten. Reeds tijdens de Weener conferentien had men, en wel voornamelijk Rusland, het plan voorop gesteld van eene regtstreeksche overeenkomst van Turkye en Rusland, tot het vaststellen van eene wederzijdsche zeemagt, die in de Zwarte Zee onderhouden zou worden, zonder dat de geallieerde mogendheden daarop invloed uitoefenen. Dit plan vond toen weinig bijval of scheen niet waardig om er over te denken. Men vraagt dus te regt, of het nu wel veel kans zal hebben, om algemeen goedgekeurd te worden? Men betwijfelt dit te meer, omdat niet al de betrokkene mogendheden even ernstig den vrede schijnen te verlangen. Dit geldt vooral Engeland, waar men naar een derden veldtogt verlangt, zoo als uit de oorlogszuchtige taal van de meeste Engelsche dagbladen blijkt. Men vreest dan ook, dat Engeland, in plaats van het werk des vredes te bevorderen, het veel meer zal dwarsboomen. Het zal zich streng houden aan de laatstgestelde voorwaarden, die, voor zoo ver men ze kent, weinig overeenstemmen met het beginsel door Rusland voorop gesteld.

Wat Pruissen betreft, het schijnt, dat die mogendheid wel in het algemeen de Oostenrijksche vredesvoorstellen ondersteunt, maar niet in hare bijzonderheden, zoo als trouwens te verwachten was. De Pruissische staatkunde ten opzigte van Rusland staat op dit oogenblik nog op hetzelfde punt, waarop zij voor twee jaren stond.

Nopens den oorlog in de Krim valt weinig te melden. De winter is onstuimiger dan die van 1854—1855 was. De Russen onderhouden een levendig vuur uit de Noordelijke forten op de vijandelijke batterijen en veroorzaken daardoor niet zelden veel schade. Men meldt uit Constantinopel, dat het besluit om de dokken van Sebastopol te vernielen, genomen is, en op de Kersdagen ten uitvoer zou worden gelegd. Engeland moet hierop aangedrongen hebben. Wat het leger te velde betreft, dit schijnt dezen winter niets te zullen ondernemen, te meer daar de Tschernaïa door de vele regens buiten hare oevers getreden is en alle nadering tusschen de beide legers belet. Er zal binnen eenige dagen een groote krijgsraad te Parijs gehouden worden, waartoe de voornaamste generaals en admiraals, die deel aan den oorlog genomen hebben, zijn uitgenoodigd, en waarin, zoo men zegt, de vraag behandeld zal worden, of men met de verdediging van de Krim voort zal gaan, dan wel dit terrein te ontruimen. De generaal Pélissier zal echter aan dien krijgsraad geen deel nemen, maar door den chef van den generalen staf in de Krim, den generaal Martimprey vervangen worden.

De blokkade van de Oost- en Witte Zee is nu geheel opgeheven, alle schepen van de eskaders zijn naar de Fransche en Engelsche havens teruggekeerd.

Marseille, 30 December. Uit Constantinopel zijn de volgende berigten van den 20sten ontvangen:

De Porte heeft prins Callimaki tot haren vertegenwoordiger bij het Oostenrijksche hof benoemd.

Sir Edmund Lyons, opperbevelhebber der Britsche vloot in de Levant, is vertrokken om tegenwoordig te zijn in den algemeenen krijgsraad, dien keizer Napoleon

te Parijs zal beleggen. Gedurende des admiraals afwezigheid is de schout-bij-nacht Freemantle met het commando belast.

Het eskader van den schout-bij-nacht Stewart is van Smirna naar Athene gestevend.

Van het krijgstooneel in Azie wordt berigt dat Omarpacha den 5 dezer te Deca, bij de rivier Siva, gelegerd was. Ten gevolge van de vele overstroomingen is geheel de vlakte als in een moeras herschapen.

Te Erzeroum bevindt zich 35,000 man.

NEDERLAND.

Rotterdam, 7 Januarij. De weersgesteldheid leverde tot den 18den December jl. niets bijzonders op; vorst en dooiweder wisselden elkander bijna dagelijks af, zoodat wel de binnenschipperij eenigen last van het ijs had en ook de rivieren hier en daar wel eenig drijfijs vertoonden, maar voor eene eigenlijke stremming der scheepvaart kon nog weinig vrees bestaan. In den namiddag van den 18den echter, veranderde die toestand en begon het bij een scherpen Oostenwind zoo fel te vriezen, dat binnen 24 uren alle waters en meest alle rivieren met een dikken ijskorst bedekt waren. Deze plotselinge weersverandering verraste de scheepvaart onaangenaam. Vele schepen, door de vorst overvallen, lagen in de vaarwaters bevroren. Dit was o. a. het geval met het schip *de Vrede*, kapt. van Rhijn, dat naar New-York bestemd, nog de zee trachtte te bereiken, doch het voer in de Maas voor deze stad, wegens den ongewoon lagen waterstand aan den grond en lag dadelijk ingevroren. Het deelde dit lot met onderscheidene Engelsche stoombooten, met een waarvan het later gelijktijdig werd doorgeijst en in de berghaven gebragt. Ook op andere plaatsen bragt de plotselinge vorst groote ongelegenheid te weeg. Men kan zelfs aannemen, dat er nimmer grooter verstrooijing van de binnenschippers plaats had dan thans. Geene der beurt- en andere schippers bereikte zijne bestemming. Op vele plaatsen heerschte deswege groote ongerustheid, omdat zoo weinige van die scheepjes genoegzamen leeftogt medevoeren, om bij zulk een oponthoud toereikend te kunnen heeten. Zes visscherschepen van Arnemuiden met 30 visschers bemand, konden, wegens het ijs, de haven niet weder bereiken, en zwierven 8 dagen op zee, aan het nijpendste gebrek ten prooi, terwijl onderscheidene dier lieden met bevrozen handen of voeten bij de hunnen wederkeerden. De geheele visschersvloot van Vollenhoven, groot 22 schepen en bemand met 50 koppen, werd door de vorst onder den wal van het armoedige eiland Schokland overvallen, waar, de bewoners zich zelve niet kunnende onderhouden, hun vooruitzigt uiterst donker was. Na veel lijden gingen de meesten op schaatsen de Zuiderzee over, en bereikten uitgeput van gebrek en koude, op deze wijze hunne haardsteden. Ruim 4 dagen hield deze felle vorst aan. De thermometer van F. stond midden op den dag, bij helderen zonneschijn, op 8°, 10° of 12°. 's Nachts daalde de kwik tot 6° en 4° en sommigen hebben ze zelfs beneden 0° F. waargenomen. Het vroor zoo sterk, dat men binnen twee dagen over het ijs op de Maas, eene as vervoerde van 1100 Ned. ponden, van Feijenoord naar Schiedam. De Engelsche booten konden zelfs de haven van Harlingen niet verlaten, iets dat zelden gebeurt.

Het laat zich gemakkelijk beseffen, welken invloed dit strenge weder op den toestand der schamele klassen uitoefende. Schier alle bedrijven stonden eensklaps stil en er was bij den hoogen prijs der levensmiddelen bijna niets te verdienen. Den 23sten echter begon er een zachte regen te vallen, die op de straten dadelijk stolde en het gedurende eenige uren zoo glad deed zijn, dat men gaan noch staan kon. Al spoedig werd de temperatuur zachter en steeg de thermometer tot boven 40° F. Er trad een sterke dooi in, zoodat het ijs bijna ziender oogen verdween. De rivieren raakten achtervolgens weder los en het ijs drijvende, en ofschoon het nog niet geheel verdwenen is, kon men de scheepvaart reeds den 3den Januarij, in weerwil dat wij midden in den winter zijn, als geheel hersteld beschouwen. Met haar zijn leven en vertier weder opgewekt, en baart het lot van velen uit den geringen stand minder kommer.

— Aanvankelijk heeft de afschaffing van den rijks- en plaatselijken accijns op het gemaal de verwachting niet teleurgesteld. In onze stad is de prijs van het gewone tarwebrood, in verband tot eene geringe daling der graanprijzen, 4 cts. per Ned. pond gedaald. Door de afschaffing van deze belasting, zal door het geheele land aan een aantal meel- en broodfabrieken het leven gegeven worden. Daardoor zal eene heilzame concurrentie onderhouden en het monopolie, waar dit onder de tegenwoordige bakkers bestaat, worden opgeheven.

— Voor de noodlijdenden door den jongsten watersnood, is bij het departement van binnenlandsche zaken nog ontvangen een wissel dd. 5 Julij 1855, betaalbaar zes maanden na dato, groot twee duizend gulden, zijnde eene gift van de loge de Ster in het Oosten, gevestigd te Batavia, en eene som van *f* 100, zijnde eene gift van de heer C. J. Wijlep, consul-generaal der Nederlanden te Rio Janeiro. Eindelijk eene assignatie, groot *f* 40,895,92½, zijnde het bedrag van nadere inzamelingen ten behoeve der slagtoffers van den jongsten watersnood in het vaderland, als: op Java *f* 38,811,61½ en op de buitenbezittingen *f* 2 084,31.

— Volgens de laatst gedane bekendmaking door het ministerie van kolonien in de *Staats-Courant*, is de som der ingekomen liefdegaven voor de noodlijdenden ten gevolge van aardbevingen, brand en andere onheilen te Banda, Ternate, enz. geklommen tot *f* 1.032,72. Later echter is het plan opgevat en ontworpen, dat de heer C. W. Mieling te 's Hage eene loterij zonder nieten, ten voordeele dier ongelukkigen, zoude daarstellen van handwerken, schilderijen, voorwerpen van kunst, boeken, platen en verdere voortbrengselen van nijverheid, enz., en zulks onder de bescherming en aanbeveling van den hertog van Saksen-Weimar, de heeren J. J. Rochussen, J. C. Baud, den oud-resident op Java J. W. H. Smissaert en den heer E. P. de Monchy, president van de Ned. Handelmaatschappij. Men verneemt daarbij met levendig genoegen, dat Z. M. de koning in deze loterij voor *f* 1000, heeft deelgenomen, zonder aanspraak op loten.

— Dezer dagen zijn te 's Hage uitgewisseld de acten van bekrachtiging op de tractaten tusschen Nederland en Zweden en Nederland en Oostenrijk, wegens het toelaten van consulaire agenten in de voornaamste havens der Nederlandsche koloniën, en wat laatstgenoemd rijk betreft, ook van een met Nederland gesloten tractaat van handel en scheepvaart.

— Den 6 Januarij werd te Utrecht op eene plegtige wijze ter aarde besteld het stoffelijk overblijfsel van den gepensionneerden wachtmeester der maréchaussées.... Haay, een man, die door ieder die hem kende, werd geacht, door zijn voorbeeldig gedrag en militaire naauwgezetheid. Hij trad in 1799 in dienst bij het wapen der artillerie, woonde de veldtogten bij, in 1806 in Pruissen, in 1809 in Braband, in 1810 in Spanje, in 1811, 1812 en 1813 in Rusland en Duitschland, in 1814 in Frankrijk, en onderscheidde zich in 1830 tot en met 1834, bij het leger te velde steeds door zijn moedigen en trouwen dienstijver, gepaard met veel beleid. Hij was versierd met het Legioen van Eer, hem door keizer Napoleon I geschonken, voor zijn moedig gedrag; de Militaire Willemsorde 4de kl. werd hem door Z. M. koning Willem I geschonken bij gelegenheid van den opstand in Belgie in 1830; daarbij bezat hij het Metalen Kruis, en de zilveren medaille voor 24jarige trouwe dienst. Haay was in den vollen zin des woords een braaf soldaat en een sieraad van den militairen stand. Bij het graf heeft de heer Wijers, adjudant-onderofficier van het regement veld-artillerie alhier in bezetting, eene gepaste toepraak gehouden. Van alle corpsen, te Utrecht in garnizoen, waren detachementen gecommandeerd tot begeleiding der lijkstatie, die opgeluisterd werd door een expres daartoe vervaardigden treur-marsch, uitgevoerd door het muzijkcorps van het regement veld-artillerie.

— Dezer dagen verscheen een jeugdig advocaat, die niet lid is van het doopsgezind kerkgenootschap, voor het provinciaal geregtshof van Noord-Holland. Zijn wensch was op het tableau der advocaten te worden geplaatst, ten einde de practijk in de provinciën te kunnen uitoefenen. Toen hem echter werd afgevraagd om den eed, door het opsteken der vingers en het nazeggen van de woorden: »Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!" af te leggen, heeft hij zulks geweigerd, verklarende dat artikel 5 dit niet noodzakelijk vereischen zou en verder facultatief belofte of eed toeliet. Het hof heeft zich hiermede echter niet vereenigd, zoodat de regtsdoctor niet is toegelaten.

— Men leest in de *Indier* van 7 Januarij:

Het *Staatsblad* No. 142 — 157 bevat de wetten tot naturalisatie der heeren: J. F. Heckler, landeigenaar te Cheribon, R. F. Pareira, koopman te Soerabaya, C. Andreas, id. te Samarang; C. von Bornemann, agent der Javasche bank, ibid.; P. N. Martherus, zonder beroep, ibid.; E. Lewis, scheepsgezagvoerder te Batavia; W. Ihne, architect te Soerabaya; G. H. Uhlenbeck, luit.-kolonel van de genie te Batavia; A. Schade, handelsbediende te Soerabaya; E. M. Gumprich, koopman te Batavia; A. Fraser, koopman ibid.; H. Burger, gepensioneerd ambtenaar ibid.; Th. Bonhote, koopman ibid.; D. T. Pryce, koopman ibid.; Dr. G. Eisinger, geneesheer ibid. en A. E. Waszklewiez, officier van gezondheid ibid.

BELGIE.

Brussel, 29 Dec. De zaak van den leeraar Brasseur der Gendsche hoogeschool wordt van groot belang. Terwijl hij van den eenen kant in zijn brief aan de clerikale dagbladen, die hem aangeklaagd hadden, ontkent de goddelijkheid van Christus betwist te hebben, bekent hij van den anderen kant, dat hij het tusschen Oostenrijk en den pauselijken stoel gesloten concordaat en de aanmatigingen der kerk op het wereldlijk gebied heeft gegispt. Onmiddellijk na de openbaarmaking van dezen brief heeft zich de cardinaal-aartsbisschop, die, sedert hij te Brussel een hôtel heeft gehuurd, meer tijd in deze residentie dan in zijn paleis te Mechelen doorbrengt, zich bij den minister van binnenlandsche zaken begeven, en dezen verzocht dat er dadelijk strenge maatregelen tegen den vermetelen professor wierden genomen. De heer de Decker heeft veel moeite gehad Zijne Eminentie tot bedaren te brengen en hem te doen verstaan, dat men met zulke zaken niet overijld kon te werk gaan. De minister bepaalde zich slechts tot de belofte, dat er een onderzoek zal worden ingesteld.

FRANKRIJK.

Parijs, 29 Dec. Met den meesten luister hielden heden de uit de Krim teruggekeerde troepen hunnen feestelijken intogt in de hoofdstad. Zij werden door den keizer aldus toegesproken:

»Soldaten! Ik kom u te gemoet zoo als eertijds de Romeinsche senaat zich naar de poorten van Rome begaf, om zijne zegevierende legioenen te ontvangen. Ik kom u zeggen dat gij u jegens het vaderland zeer verdienstelijk hebt gemaakt.

»Groot is mijne aandoening, want onder het geluk u weder te zien, mengt zich de bedroevende herinnering aan hen die niet meer zijn en een diepe smart dat ik zelf u niet ten strijde heb mogen voeren.

»Soldaten der garde en soldaten der linie-troepen, weest welkom! Gij vertegenwoordigt allen dat leger van het Oosten, welks moed en volharding nieuwen luister hebben verleend aan onze adelaren en voor Frankrijk den hem toekomenden rang hebben herwonnen.

»Het vaderland, dat met een oplettend oog gadeslaat alles wat in het Oosten voorvalt, ontvangt u met te meer trots, daar het uwe pogingen afmeet naar den hardnekkigen wederstand des vijands.

»Hoewel de oorlog niet geëindigd is, heb ik u teruggeroepen, omdat het billijk is de regementen, die het meest geleden hebben door anderen te doen vervangen. Ieder zal op deze wijze zijn deel kunnen hebben aan den roem, en het land, dat 600,000 soldaten onderhoudt, heeft er belang bij dat er thans in Frankrijk een talrijk en gehard leger is, gereed zich te begeven daar waar de noodzakelijkheid het eischt.

»Laten dus de gewoonten van den oorlog u bijblijven, draagt zorg ze niet af te leggen; versterkt u in de opgedane ondervinding; houdt u gereed om des noodig op mijne roepstem te antwoorden; maar vergeet voor heden de beproevingen van het krijgsmansleven, en trekt fier op te midden uwer wapenbroeders en medeburgers, wier toejuichingen u wachten."

— De keizer heeft, als hoofd der keizerlijke famili[e], den hertog de Cambacères, groot-ceremoniemeester va[n] zijn huis, benoemd tot voogd der kinderen van pri[ns] Charles Bonaparte, bekend onder den naam van pri[ns] Canino en lid van het instituut, die onlangs hun[ne] moeder hebben verloren.

Genoemde prins van Canino is aanhoudend in tw[ist] met de leden van de akademie der wetenschappen. He[t] jongste zitting o. a. werd gekenmerkt door een gro[ot] schandaal, veroorzaakt door de bemoeizucht en de o[n]verdraagzaamheid van dat lid der keizerlijke famili[e]. Het ergerlijke tooneel was zoodanig dat een der voo[r]naamste leden, de heer Biot, genoodzaakt is gewe[est] een artikel van het reglement op den prins van Canin[o] toe te passen, dat hem het regt ontneemt voortaan [de] zittingen bij te wonen. De prins is geen effectief li[d] maar corresponderend lid der academie. Het zal [te] bezien zijn of Charles Bonaparte zich die uitzetting [zal] laten welgevallen.

DUITSCHLAND.

De Berlijnsche correspondent van de *Emancipatio[n]* wil weten, dat Oostenrijk niet aarzelen zal een werk[]zaam aandeel aan den oorlog tegen Rusland te nemen, indien deze mogendheid het ultimatum mogt verwer[]pen. In dit geval zou Frankrijk ter beschikking va[n] Oostenrijk een leger van 100,000 man stellen, die zic[h] aan den Boven-Rijn zullen vereenigen en die rivie[r] overtrekken, al naar mate de omstandigheden dit zul[]len vereischen.

— Volgens een particulier schrijven uit Kiel zal d[e] Engelsche Oostzeevloot in die haven aankomen, zoodr[a] de scheepvaart in het noorden veilig kan hervat worden. Men rekent, dat dit tusschen 1 en 15 April za[l] plaats hebben. Reeds worden aldaar toebereidselen gemaakt, voor het daarstellen van magazijnen ter berging van den ontzettend grooten voorraad steenkolen, terwijl de Engelsche admiraliteit met eenige leveranciers aldaar reeds contracten heeft gesloten tot het leveren van vleesch en verschillende andere levensmiddelen aa[n] de vloot.

Berlijn, 5 Januarij. De koning heeft den 2 Januarij aan professor Rauch, ter gelegenheid van zijne 80 geboortedag, de orde van den Rooden Adelaar 1ste klasse met eikenloof doen toekomen, met een vleijenden eigenhandigen brief.

— Van ambtswege is aan de dagblad-redacteurs alhier aangezegd, dat zij voortaan geene huwelijks-aanvragen in hunne bladen mogen aannemen, als zijnde die advertentien strijdig met de goede zeden.

DENEMARKEN.

Uit Kopenhagen zijn berigten van 8 Januarij, waaru[it] blijkt, dat de conferentiën over den Sondtol nog gee[n] aanvang hebben genomen en denkelijk ook uitgestel[d] zullen blijven, totdat de boodschap van den presiden[t] der Vereenigde Staten van Noord-Amerika bekend geworden is. In het afgeloopen jaar zijn 15,800 schepe[n] de Sond gepasseerd, zijnde 560 minder dan in 1854.

RUSLAND.

In een geneeskundig blad lezen wij de volgende bijzonderheden, betreffende de Russische vrouwen: O[p] 21 Maart 1855 werd aan de keizerin van Rusland voorgesteld de landbouwer [illegible] boer was met zijne tweede vrouw getrouwd toen hij 70 jaar oud was. Zijne eerste vrouw was 21 maal bevallen: viermaal van 4 kinderen, 7 maal van 3 en 10 maal van 2 kinderen, te zamen 57 kinderen, die alle leefden. Zijne tweede vrouw was reeds 7 maal bevallen geweest: 1 maal van 3 en 6 maal van 2 kinderen, te zamen 18 kinderen, die ook alle levende waren. Die Russische patriach had dus 72 levende kinderen. In het dorp Dolgow, gouvernement Orel, beviel op den 1 Maart 1854 de boerin Gastorwa van 5 kinderen, namelijk 2 jongens en 3 meisjes, die allen denzelfden dag stierven. Te Tongowa bragt de vrouw van een Kalmuk, genaamd Stephanida, 4 levendige jongens ter wereld, van welke des anderen daags 1 stierf. In het dorp Iwokina, gouvernement Wologda, bragt eene boerin, genaamd Awdotja Koronewo, op den 26 Mei 1854, vier kinderen ter wereld, die allen in het leven bleven. In November van hetzelfde jaar werden in het gouvernement Vladimir nog vier kinderen van dezelfde moeder geboren.

— Daar de bediening der batterijen en verschansingen, ter verdediging der Russische kusten aan de Oostzee, tegen het aanstaande voorjaar, een groot aantal officieren vereischt, zullen op bevel der regering, de zee-officieren, welke uithoofde van ontvangen wonden op de schepen geene dienst kunnen verrigten, tot de verdediging dier strandbatterijen gebezigd worden. Velen derzelve zijn tot dat einde reeds naar Finland vertrokken.

St. Petersburg, 8 Januarij. Volgens eene depêche alhier ontvangen, is Omar-Pacha naar Redout Kalé teruggetrokken. Zijne troepen lijden zeer door het tegenwoordig saisoen, terwijl onze detachementen, de militie van Mingrelie er onder begrepen, aan de achterhoede des vijands veel nadeel toebrengen.

Koningsbergen, 31 December. Volgens berigten ui[t] Petersburg heeft de keizer aan den heer Perowsky, minister der domeinen, het bevel doen toekomen o[p] nieuw eene oproeping ten strijde uit te vaardigen aa[n] de boeren der kroongoederen, ten einde te kunnen overgaan tot de vorming van nieuwe regementen scherpschutters der keizerlijke familie, tegen de vijanden va[n] het regtzinnige geloof en van het heilige Rusland.

SPANJE.

Madrid, 26 Dec. De koningin heeft den Carlisten aanvoerder Villolde genade geschonken van de tege[n] hem uitgesproken doodstraf.

— De *Gaceta* van heden bevat een decreet, waarbij gedurende de ziekte van maarschalk O'Donnell, het beheer van het departement van oorlog aan den generaal-majoor Macrohon wordt opgedragen.

— Het berigt van het overlijden van den jongste[n] der vijf broeders Tristany is volkomen bevestigd. He[t] lijk is achter heesters gevonden; een schot in de bor[st] had den dood van dien Carlisten-aanvoerder ten gevolge. De bende der Tristany's heeft zich deels na[ar] Frankrijk begeven, deels in het binnenland verspreid.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 9 Dec. Kosmopoliet, Bouten, Batavia.
10. Abel Tasman, Hensing, Batavia. Amaranth, Probst, Akyab.
25. Louis, Hövig, Eersteling, Schellekes, Eugenie, Bargman, Batavia.
26. Alcar, van Oppen, Batavia.
3 Jan. Ridderkerk, Pesant, Batavia.
Hellevoetsluis. 11 Dec. Maria Magdalena, v. Veen, Batavia.
26. koophandel, Crevecoeur, Batavia.
27. Amerika, Heermans, Batavia.
29. Wijnend, Hunt, China.
3 Jan. Ceres, Mammes, Batavia.
Texel. 11 Dec. Gouv. Generaal Rochussen, Laseur, Batavia.
12. Mary Hall, Richardson, Batavia.
13. Cath. Geertruida, Knaudt, Batavia.
14. Jan de Wit, Timmermans, Batavia.
16. Minister van Hall, de Haas, Padang.
17. Flavio Gioje, Fullthrop, Akyab.
22. Staatsraad v. d. Houven, Heymeriks, Batavia.
24. Bellatrix, Sandberg, Batavia.
25. Agnetha, Crap Hellingman. Nieuw-Holland, Tuk. Java, v. Dam. Staatsraad Baud, de Jong, Batavia.
26. Joan Melchior Kemper, v. d. Plas. Aldebaran, Meyboom. ebroeders, Flik. Doctrina et Amicitiae, Haagsma. Sara Alida Maria, Tekelenburg, Batavia. Phoegus, Beck, Padang. Gezusters, Virginius, Akyab.
27. California, de Wijn. Zwaan, Zeylstra. Diligence, Smit, Batavia.
28. Joh. Maria Christina, Gorter, Tjilatjap.
31. Henr. Geertruida, Buys Jz., Tjilatjap.
1 Jan. Pollux, Kooy, Samarang.
3. Doggersbank, Kerkhoven, Batavia.
5. Lewe van Nyestein, Borchers, Batavia.
6. Parsee, Worp, Rangoon.
Vlissingen. 14 Dec. Otto, Rotgans, Rangoon.
26. Onderneming, Johansen, Batavia (n. Middelburg.)
4 Jan. Straat Sunda, Holm, Akyab.

Vertrokken.

9 Dec. Resident van Son, Kramers, Batavia.
[illegible] Bato, Broeksmit, Akyab.
[illegible] Jan v. d. Tak, Padang.
19. Petronella, Laus, Akyab.
5 Jan. Erasmus, Scharper, Batavia.
6. Twee Anthony's, Klomp, Batavia.
7. P. C. Hooft, Koens. Jeannette, Visser. Henr. Maria, Bakker, Batavia.
10 Dec. Sara Johanna, ten Boekel, Batavia.
13. Amsterdam, Wehdemeijer, Batavia.
19. Cornelis Gips, de Haan. Anna en Elise, Jaski. Macao, Hoffman, Batavia.
2 Jan. President Verkouteren, Eijlerts, Batavia.

Zeilklaar.

7 Jan. Ambarawa, Buijkes, Melbourne.

Vreemde Havens,

Aangekomen.

Londen. 11 Dec. Eliza Thornton, Maxwell, Batavia, wederom derwaarts in lading gelegd.
28. Soolo, v. d. Erve, Manilla.
5 Jan. St. Michael, Plensinga, Calcutta.
Portsmouth. 4 Jan. Victory, Stephens, Batavia.
Falmouth. 25 Dec. Willem I, Niedfeld, Rangoon, vertrok 4 Jan. n. Hamburg.
Queenstown. 22 Dec. Theresia, v. Wulven, Rangoon.
Cardiff. 13 Dec. Johanna Maria, Sissing, Amsterdam, vertrok 3 Jan. n. China.
Swansea. 24 Dec. Arlequin, Malbrone, Adelaide.
Bremerhaven. 13 Dec. Sicilie, Mink, Rangoon.
29. [illegible], Batavia.
Gothenburg. [illegible], Batavia.
Stockholm. [illegible] Dec. [illegible], Soerabaya en Bat.
St, Nasaire. 11 Dec. Alex, [illegible], Samarang.
Havre. 3 Jan. Bonita, Hatch, Batavia.
Lissabon. 4 Dec. Ternate, Cars Tzn., Rotterd. (n. Bat.)
Kaap de Goede Hoop. 3 Nov. Princes Marianne, Rietmeijer, Rotterdam.
San Francisco. 2 Nov. Kenau Hasselaar, Lindeman, Hongkong.

Vertrokken.

5 Jan. Thetis, Piping, Batavia.
10. Henriette Maria, de Boer, Port-Philip.
2 Jan. Stad Utrecht, Jaski, (v. Amst.) Sydney na gerepareerd te hebben.
Pembray. 5 Jan. Anna Digna, Onman, Soerabaya.
New-Castle. 21 Dec. Wilh. Lucia, Carst, Soerabaya.
Vesta, Hase, Batavia.
7 Dec. Mimi, Segabade, Batavia (via Liverpool.)
21 Dec. Bommelerwaard, Loos, Liverpool om voor Batavia te laden.
31. Nicolas, Cezard, Adam, Batavia. Susanna, Bouchard, Oost-Ind.
Marseille. 24 Dec. Prinses Charlotte, Harms, Batavia.
St. Helena. 24 Oct. Nouvel Alfred, Bernard, Bat. n. Havre.
14. Frederich, VII, ..., Bat. n. Londen.
8 Nov. Gertrude, Crocker, Batavia n. . . . .
14. Dannevecha, ..., Batavia n. Bordeaux.
Maasstroom, Mellema, Hongkong.

In Lading.

Liverpool. 26 Dec. Minerva, Witing, Nini, ..., Bat. en Soerabaya.
Antwerpen. 17 Dec. Anna Paulowna, Bek, Singapore en Batavia.

Schepen in Lading.

Rotterdam. Batavia, Kaap Hoorn, W. C. Kuyk. — Batavia en Samarang, Maarten van Rossum, [illegible] — Batavia, Sem. en Soerabaya, Maleijer, P. R. Bohl. — Cornelia, van Schagen van Leeuwen. — Twee Cornelissen, J. C. Kreije. — Kaap de Goede Hoop; Jan van Galen, P. H. de Boer.

Amsterdam. Batavia, Gelderland, D. Crap Hellingman. — Drie Vrienden, ... — Batavia en Samarang, Waal-Stroom, P. W. B. Melling. — Generaal Baron van Geen, G. Rotgans. — Zaanstroom, D. Hofker. — Batavia en Soerabaya, Minister van Hall, O. de Haas. — Batavia, Samar. en Soerabaya, Hermine, K. B. de Weerd. — Herman de Ruiter, P. J. Feijnt. — E. W. van Dam van Isselt, J. F. Graadt van Roggen qq. van Galen, J. R. Smit. — Soerabaya, Nepthunus, P. Schuurman.

Aangekomen Passagiers.

Te *Middelburg:* Van Batavia, per de Onderneming, kapt. Johansen: de heer B. A. van der Kieft, officier van gezondheid, benevens 2 gepasporteerde militairen.
Een Passagier is gedurende de reis overleden.

Vertrokken Passagiers.

Van *Rotterdam:* Naar Java, per Cornelia, kapt. J. A. N. Schagen van Leeuwen: De heeren Konchenius en echtgenoote, G. D. A. Ampt, C. Stroobel, W. M. Haaxman, P. J. J. van Strakenborg Jutting, T. Willems, mejufvr. E. M. Batten en A. van Welie.

Van *Amsterdam:* Naar Batavia, per Anna en Elise, kapt. Jaski: de heeren J. A. Toelaer en F. D. U. Kruishoffer; — per Amsterdam, kapt. Wehdemeijer: de heer Storm van's Gravesande.

Kort Handelsberigt.

Rotterdam, 8 Januarij. Het jaar 1855 heeft voor den Goederen-Handel zeer gunstige resultaten opgeleverd. Verreweg de meeste artikelen waren in eene stijgende rigting en zelfs weeldeartikelen werden door de zoo hooge prijzen van levensmiddelen niet van deze vooruitgaande beweging uitgesloten. Zulks is een duidelijk bewijs van den algemeenen voorspoed, vooral bij de boerenstand, ten gevolge van de hooge prijzen der veldvruchten, waardoor deze tot uitgaven overging die in andere tijden te weelderig zouden zijn geweest. Ook zal de groote productie van edel metaal niet weinig hebben bijgedragen tot de vermeerde waarde van goederen, terwijl nog daarbij komt het enorme verbruik von zoo vele artikelen door de legers. Voornamelijk is alzoo de bloei van den goederen handel aan de consumtie toe te schrijven. Onze scheepvaart bleef zich uitbreiden en steeds meer en meer toonen zich de goede gevolgen der ingevoerde vrijzinnige scheepvaartwetten. In dit jaar is ook het tonnegeld opgeheven, hetgeen ongetwijfeld ook tot eene verdere verlevendiging der Nederlandsche havens zal bijdragen. Te zamen genomen heeft alzoo het afgeloopen jaar zich gekenmerkt door welvaart des handels, der reederijen en der industrie.

Koffij. Sedert onze vorige was de handel in dit artikel gering en is de kooplust meer en meer geweken. Als oorzaken hiervoor valt voor eerst op te geven het saisoen en de reeds zoo vroeg gestremde scheepvaart, waardoor de vraag zoo wel voor het binnen- als buitenland geheel ophield. Ten andere de sedert ontvangen berigten van Rio-Janeiro, welke voortdurend belangrijke uitvoeren, ook naar Europa, vermelden en waardoor dus het geloof aan een kleinen oogst in Brazilie sterk aan het wankelen werd gebragt. Verder de belangrijke aanvoeren in de laatste 14 dagen bij de N. H. M., bedragende ruim 135,000 balen, en waardoor de voorraad bij dit ligchaam thans tot 366,600 balen is opgeklommen, zoodat men ruime voorjaars-veilingen kan verwachten. Hierdoor is de speculatie geest geheel verdwenen. Intusschen bleven de houders vrij vast en wordt de prijs van goed ordinair *Java* steeds op 33 1/2 c genoteerd, welke echter geheel nominaal is. Het zou thans moeijelijk vallen om zoo men wilde realiseeren 33 c. te bedingen, waartoe intusschen tot nog toe geen voluit goed ordinaire kwaliteit is aangeboden. De berigten van Java en Sumatra, per laatste overland mail ontvangen, dat ten gevolge van de langdurige droogte de oogst van 1855 klein zoude uitvallen, gaven echter weder nieuw voedsel aan de gunstige opinie. Daarenboven zijn de belangrijke afleveringen bij de N. H. M. gedurende het vorige jaar, welke de in veiling verkochte kwantiteit met 20,000 balen overtreffen, het duidelijkste bewijs dat de comsumtie van *Java* Koffij is toegenomen, en zulks niettegenstaande de prijzen derzelve genoegzaam het gansche jaar tegen de vroegere verhouding met *Brasil* Koffij hoog waren. Laatstgenoemde soort is bij het verdwijnen der speculatie geest weder geheel verwaarloods en genoegzaam 2 c. onder het hoogste standpunt teruggegaan, zonder kooplust te kunnen opwekken. Ordinair à goed ordinair noteert men thans 25 à 28 c. *St. Domingo* nominaal op 31 à 31 1/2 c.

Suiker. Na de belangrijke beweging en rijzing der prijzen gedurende de maanden October en November, is op het einde van Nov. eene stilstand ingetreden, die gedurende de geheele maand December aanhield en eene nominale verlaging daarstelde, zonder evenwel te worden geconsteteerd door afdoeningen. Sedert begin der maand Januarij is echter eenige handel aangevangen en wel tot eene verlaging van *f* 6 op de veilingsprijzen van November, waartoe werden verkocht 319 kann. *Java* zeilende per *India*, en 1139 krandj. van boord te ontvangen, per schip *Java*, en op welke verlaging thans de markt-waarde is aantenemen, zonder nogtans dringende kooplust te ontmoeten.

Thee. De flauwe stemming, waarvan wij reeds in onze vorige gewag maakten, heeft zich verder getoond in eene veiling, alhier op 12 December gehouden, van 200/4 kn. ordinaire *Congo*, aangevoerd van Havre, welke tot 71 c. werden verkocht, zijnde tegen eene vorige veiling ca. 8 c. verlaging. In die veiling werden ook nog verkocht 136/4 kn. fijne *Congo*, tot 130 à 132 c. Sedert ging er in dit artikel niets om en verkeert hetzelve in eene gedrukte stemming.

Rijst. De eenige verkoop uit de eerste hand, welke wij te vermelden hebben, is de kort na onze vorige plaats gehad hebbende afdoening van ca. 7300 balen prima *Java Tafel* Rijst, zeilende per *van Bosse*, tot *f* 16, waaruit de verkoopen in de 1ste hand gedurende de vorige maand alleen bestaan. Sedert was het zeer stil en was de vraag voor gepelde soorten zoo gering dat de prijzen iets zijn teruggegaan, voornamelijk voor gepelde *Aracan*, die op *f* 11 is te noteren, zijnde alzoo *f* 1/2 lager. Ongepelde *Java* Rijst ontbreekt thans bijna geheel en is op *f* 11 à 13 naar kwaliteit te noteren; ongepelda *Aracan* *f* 9. Bij eenige verlevendiging der vraag is het te verwachten dat de prijzen zich ruim zullen souteneren. Intusschen is er in de 2de hand een groote voorraad van gepelde *Aracan*, voornamelijk in handen van speculanten.

Fijne Specerijen werden in het vorige jaar weder bijna geheel door de speculatie geregeerd. Intusschen waren de prijzen matiger dan vroeger en hieraan zal het wel hoofdzakelijk toe te schrijven zijn dat alhans Notenmuscaat weder een betere afzet voor uitvoer vond dan in de laatste jaren, hoewel de afleveringen nog ca. 400 vaten beneden de in veiling verkochte kwantiteit zijn gebleven. Van Foelie waren de afleveringen matig, doch van Nagelen daarentegen bleven dezelve zoo gering dat men met verbazing de tweede hands voorraad op ceelen van dit artikel gade slaat. Deze toch alleen is voldoende, om bij afleveringen zoo als in de beide laatste jaren, gedurende niet minder dan tien jaren in de behoefte te kunnen voorzien! *Java* kaneel daarentegen steekt zeer gunstig hier tegen af en de lage prijzen waartoe dit artikel in de beide laatste jaren door de N. H. M. is moeten losgelaten worden, hebben de afleveringen belangrijk doen stijgen, zoodat dezelve in het laatste jaar ca. 900 fardeelen meer bedroegen dan de door N. H. M. verkochte kwantiteit. Zulks heeft dan ook eenigermate de attentie getrokken en eenige vraag veroorzaakt, waardoor voor No. 2, 75 à 77 c. en voor No. 3 70 à 75 c. betaald werd, zoodat thans No. 2 op 78 à 80 c. en No. 3 op 75 à 77 c. wordt gehouden. De prijs van Notenmuscaat No. 1, welke in het begin dezes jaar 163 c. was, liep ten gevolge van enkele geforceerde verkoopen terug op 145 c. en herstelde zich weder ten gevolge van orders voor exportatie tot 160 c. Nadat deze waren uitgevoerd liep derzelve weder op 155 c. terug en in de N. H. M. veiling tot op 152 c. Gedurende eenigen tijd bleef laatstgemelden prijs onveranderd, tot dat door eenige meerdere vraag, voornamelijk voor speculatie, dezelve tot 157 c. is gestegen, waaronder thans niet te koop is. De overige soorten worden mede op 5 c. boven de veilingsprijzen gehouden, dus: No. 2, 146 c., No. 3, 110 c. en No. 4, 90 c. Foelie varieerde weinig en blijft thans nog op de laatste veilingsprijzen van 144 à 145 c. te noteren, terwijl van oude veilingen waarschijnlijk nog wel iets lager zou gekocht worden. Nagelen zijn van 38 c. op 41 c. voor 1ste soort gestegen, tengevolge van de geringe kwantiteit welke in het vorige jaar door de N. H. M. in veiling was welke laatstgenoemde prijs bedong. Door het met de laatste mail ontvangen berigt dat per *Egmond en Hoorne* 1530 picols waren verbrand, begon zich eenige vraag te toonen, in de verwachting dat welligt dit jaar nu door de N. H. M. niets in veiling zou kunnen worden gebragt. Eenige ceelen werden dientengevolge omgezet tot 41 c. voor No. 1 en 39 c. voor No. 2. Op het bekend worden echter dat per *Amerika* 1700 zakken voor de N. H. M. waren aangebragt, is de kooplust weder verdwenen en tot laatstgenoemde prijzen blijft nog aangeboden.

Van *Java Tabak* valt sedert onze vorige opgave wederom niets bijzonders te vermelden. De handel hierin was alhier in het afgeloopen jaar zeer onbeduidend, hebbende dezelve zich bepaald tot 1646 pakken, waarvan 1495 pakken in veiling en 151 pakken uit de hand verkocht werden.

Van *Huiden* zijn sedert onze vorige afgedaan: 4000 *Oost-Indische*, per *Resident van Son*, tot 50½ c.; 240 Buffel-, per dito, tot 28 c., en 78 dito dito, tot 36 c.

Banca *Tin* was, op de rijzing in Londen, meer gevraagd en gedurende de laatste maand hebben de volgende afdoeningen plaats gevonden: 600 blokk. tot *f* 75, 750 bl. tot *f* 75½, 1000 bl. tot *f* 75¾, 900 bl. tot *f* 76, 100 bl. tot *f* 76¼, 2050 bl. tot *f* 76½.

Java *Indigo.* Reeds bij den aanvang des vorigen jaars openbaarde zich een goede vraag voor dit artikel en werden belangrijke partijen weggekocht, meest voor Rusland, en besteedde men grif 30 cents avans op de laatste veiling der N. H. M. De meeste houders bleven evenwel nog ongezind om tot die prijzen af te geven.

De voorjaars-veiling der N. H. M. had daarop plaats en vond alles grif nemers. De ordinaire en middel soorten 20 à 40 c., de betere soorten 30 à 40 c., de fijne soorten 40 a 60 c., hooger dan in Sept. 1854.

Scheepsberigten

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Maart	10	Nederlandsch	bark	Stad Zierikzee	D. Ochtman	Rotterdam	17 Nov.	B. Kopersmit en co.
»	—	Nederl. Indisch	stooms.	Padang	C. F. A. Persille	Padang	5 Maart	»
»	—	» »	»	Banda	C. C. L. Neijts	Soerabaya	— »	»
»	—	» »	»	Koningin der Nederlanden	J. Prins	»	7 »	Maclaine Watson en co.
»	—	» »	bark	Bientang Timor	Said Mahonon	Singapore	1 Febr.	B. J. Jacobs
»	—	Zweedsch	»	Emma	W. Linck	Algou Baaij	26 Jan.	G. Suermondt en co.
»	11	Nederlandsch	»	Besoekie	Schaap	Samarang	. . .	Reynst en Vinju.
»	—	Nederl. Indisch	schoen.	Argo	Massingham	Cheribon	. . .	D. N. Buys en co.
»	—	» »	bark	Almansoor	. . .	van de Oost	. . .	Gezagvoerder.
»	—	» »	schoen.	Apie Maas	. . .	»	. . .	»

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Maart	9	Nederl. Indisch	bark	Harriet	Anzoo.	Cocos Eiland.
»	—	Engelsch.	brik	Wild Irish Girl	D. M. Ross	Soerabaya.
»	10	Hamburgsch	bark	Malvina Vidal	C. Jachtman	Nederland.
»	11	Nederlandsch	schip	Ouderkerk a/d Amstel	D. H. Kramer	Nederland via Samarang.
»	12	Engelsch.	»	Ocean Wave	Luckie	Hamburg.
»	—	Amerikaansch.	»	M. Howes	Raley	Singapore.
»	—	Hamburgsch	»	Maria Christina	Voss	Hamburg.
»	—	Nederlandsch	»	Admiraal Jan Evertsen	N. Kuyper	Amsterdam.
»	—	Zweedsch.	kotter	Tear et Ages	Robson	Singapore.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	bark	Amerika *	Zeeman	Amsterdam	Haager en Schuurman
»	»	Canton *	Tweehuis	. . .	Tiedeman en van der Burg
»	bark	Fop Smit *	Swart	Nederland	B. Kopersmit en co.
»	bark	Stad Zierikzee	Ochman	. . .	»
»	fregat	Pictura *	R. J. Scholten	Tjielatjap	»
»	bark	Ryswyk *	J. R. Byl	. . .	van Ommeren, Rueb en co.
»	schip	Gertrude	J. Laurens	Rotterdam	Reynst en Vinju.
»	»	Rotterdam *	P. Vis	Soerabaya	»
»	bark	Besoekie	A. Schaap	Rotterdam	»
Nederl. Indisch	»	Bintang Timor	Said Machnoon	. . .	B. J. Jacobs.
» »	»	Fathool Barie *	Sech bin Smeer	Samarang en Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	»	Aladanie *	Hadjie Hassan	Soer. en Banjermassing	»
Deensch	brik	Emma *	N. Linck	Stockholm	G. Suermondt en co.
»	schip	Wodan *	M. Matthiessen	Nederland	Metzendorff, Wilmans en co.
»	bark	Ellen *	S. Linderhan	Hamburg	»
Zweedsch	»	Gustaf *	P. J. A. Bernd	Stokholm via Soer.	G. Suermondt en co.
»	brik	Edla *	O. Hamarstrom	Zweden	Metzendorff Wilmans en co.
.	schip	Equator *	Soderberg	Zweden	»
»	bark	Amason *	A. Damberg	Zweden	»
Engelsch	brak	Commodore *	Barr	Singapore	Martin, Dyce en co.
»	brik	J. A. Jessurun *	J. Ross	Cocos Eiland	Adam en co.
»	schip	Kalibokka	Finch	Singapore	McEwen en co.
Amerikaansch	bark	Cossack *	Ballard	Padang	Paine Stricker en co.
»	»	A. A. Eldridge *	G. S. Porter	San Francisco	Metzendorff, Wilmans en co.
Bremer	schip	Leontine *	Dutjen	Nederland	»

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
Febr. 28	N. I.	schoener Salim.	Sech Drahim.	Batavia.
» —	»	bark Jenoer.	Said Alie.	»
Maart 1	»	bark Segaffie	Sech Drahim.	»
» 2	Ned.	schip Admiraal Tromp.	J. van Tubergen.	»
» 3	N. I.	st. Konningin der Nederl.	J. Prins.	»
» 4	Ned,	schip Philips van Marnix.	E. van Duijn.	»

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Febr. 29	Ned.	bark Louise Jacoba Johanna	B. Deurholt.	Nederland.
» —	N. I.	bark Generaal Michiels.	D. de Wilde.	»
» —	»	schoener Hap Eng	Tan Kie.	Muntok.
Maart 4	Ned	Prins Frederik der Nederl.	S. J. Rotgans	Nederland.
» —	N. I.	st. Koningin der Nederl.	J. Prins	Soerabaya.
» 5	Ned.	bark Herman.	van Velthoven.	»
» —	»	Burgermeester van Reenen	v. Kuffeler	»

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag.		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl. Indisch	bark	Fieda Rachman.	Sech Bilfagie.		Gezagvoerder.
» »	schoen.	Opnim.	Cex Choan		»
» »	»	Salim	Sech Drahim		»
» »	bark	Djenoor	Said Alie.		»
» »	»	Segaffie	Sech Drahim.	Soerabaya en Macassar	»
» »	bark	Maria Anthoinetta	J. C. Lebert	Batavia	B. Kopersmit en co.
» »	»	Naga Laut	F. A. P. Wentholt.	Soerabaya	»
Nederlandsch.	bark	Colombine	A. J. Andresen	Nederland	Dorrepaal en co.
»	bark	Prins Maurits	J. J. Bart.	»	B. Kopersmit en co.
»	schip	Admiraal Tromp	Tubergen		»
»	»	Philips van Marnix.	van Duyn	Amsterdam	»
Engelsch	bark	Emigrant	A. de Wolff		Gezagvoerder.
»	brik	Kity.	Ngo Poa		»

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
Febr. 29	Ned.	bark Elisabeth	Veenstra	Batavia.
» —	»	» Equator	Appel	»
» —	»	schip Sara Lijdia.	van der Tak.	»
» —	»	bark Derkina Titia	van Zijp	»
» —	»	» Ellen	Winter.	»
Maart 1	N. I.	» So-öot Ban	Sech Bausir	»
» —	Ned.	Corn. Wern. Eduard	Kleinhouwer.	»
» 2	N. I.	stooms Banda	Neijts	»
» —	Ned.	bark Tweeling Zusters	Carst	»

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Maart 1	N. I.	bark El Mashoor	Said Aboebakar	Amboina.
» 2	»	brik El Ijeser	Sech Aboebakar.	Grissee
» —	»	schoen. Digna	Pa Ardie	Passaroean.
» —	»	kotter Little Tot	Katjoong	»
» 4	Zweed.	schip Sydpolen	Söderberg	Stockholm.
» —	N. I.	stooms. Macassar	Schmidt	Molukkos.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya*.

Vlag.		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch.	schip	Corn. Wern. Eduard	Kleinhouwer	Nederland	W. Cores de Vries.
»	»	Sara Lydia	van der Tak	»	Fraser, Eaton en co.
»	»	Derkina Titia	van Zyp.	»	B. J. van Eck en co.
»	»	Equator	Appel	»	P. Kervel en co.
»	»	Elisabeth	Veenstra	»	Fraser, Eaton en co.
»	»	Maria Eliesabeth	Jonker	»	Ruyl, Cramer en co
»	»	Cesar	Hoogland	»	Major Matzen en co.
»	»	Salatiga	J. N. Besier	»	Schimmelpenninck en co.
»	»	Eensgezindheid	J. Portengen	»	Fraser, Eaton en co.
Neder. Indisch	stooms.	Banda	Neijts	Bat. en Samarang	W. Cores de Vries.
» »	bark	Almoor	Sech Said	»	Gezagvoerder.
» »	schip	Kemenglen	H. Smit	Nederland	Fraser Eaton en co.
Hamburg	»	Wilhelmine Maria	M. F. Gantschow	Zweden	Adam en co.

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA.

Met de N. I. bark *Al Adenie:* Mevr. de wed. *de Brauw* en 3 *kinderen.*

Met de Zweed. kotter *Jean and Ages:* de kapt. *Steinmets.* — de heer *Purvis.*

Met het N. I. stooms. *Padang:* de majoor *Staring.* — de heeren *Breden.* — *Tromp.* — *Ockerse.* — *Mulder.* — *van Dijk* — *Feijsman.* — jufvr. *Tersenaar.* — Z M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Banda:* de heeren *Overduin.* — *Engel.* — *Niesse.* — *Kerkwijk.* — *Lassasie.* — *Helkema.* — *Versteegh* en *familie.* — Z. M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden:* de heeren *van Deventer* en *familie.* — *Brodie* en *echtgenoot.* — *Dankmeijer* en *echtgenoot.* — *van Walcheren* en *echtgenoot.* — *Mossenbekker.* — *van der Putten.* — *Marchall* — *Meijer.* — *Wolff.* — *Pereira.* — *Bonhote.* — *Brown.* — *van Amstel* — *Cressonnier.* — luit. *van Leijden.* — mevr. *Broekman* en *kind.* — Z. M. troepen.

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA.

Met het Ned. schip *Oudekerk aan den Amstel:* de heeren *J. van der Meijden.* — *J. A. Maij* en *echtgenoot.* — mevr de wed. *Woesthoff* en *kind.*

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 6 *tot en met den* 10 *Maart* 1856.

AANVOER

Van Tanara per praauw sampang gez. Djak.

210 pic. rijst. *Tio Kosseng.*

Van Tanara per praauw sampang gez. Karamoedien.

190 pic. rijst. *van Motman.*

Van het Eil. Telandjang per ned. ind. schoener *Marij Annsophia*, gez. Inco Tjehien.

160 pic. klapp. olie. 13570 ps. klappers. 8 pic. garen. 11 do. rame garen. 3 do. vruchten. *Gezagv.*

Van Tjelintjieng per praauwen sampang gez. Nata en Jamin.

200 pic. rijst. *Assam.*

Van Tanara per praauwen sampang gez. Djamiel en Suiet.

500 pic. rijst. *Ang Hoeij.*

Van Tanara per praauw sampang gez. Kadier.

170 pic. rijst. *Lim Gam.*

Van Tjelintjieng per praauw sampang gez. Alie.

200 pic. rijst. *Poa Sian.*

Van Mauk per praauw sampang gez. Goenoeng.

180 pic. rijst, *Lim Djoan.*

Van Tanara per praauw sampang gez. Kaijul.

180 pic. rijst. *Tim Gam.*

Van Banca per ned. ind. schip *Al Adanie*, gez. Sech Mohamad bin Salim Bakreso.

3⁶⁶/₁₀₀ pic. was. ³⁸/₁₀₀ do. garoehout. *Sech abd. Rackman Bagofie.*
3518⁸¹/₁₀₀ pic. tin. *Gouvernement.*

Van Padang en Bencoelen per ned. ind. stoomb. *Padang*, gez. Persille. agt. Kopersmit en co.

184⁸³/₁₀₀ pic. koffij. *Purvis en co.*
102⁵⁰/₁₀₀ pic. rotting. *Bahre en Kinder.*
1⁵⁸/₁₀₀ pic. kamfer. *Lim Hoa.*
3²⁰/₁₀₀ pic. was. *Tjio Keteng.*
10²⁰/₁₀₀ pic. was. *Tjia Kiokbie.*
189 pic. koffij. *Gouw Kiunhion.*
85 pic. dammer. 148⁵⁰/₁₀₀ do. tabak. ½ do. nagelen. 8⁸⁰/₁₀₀ do. foelie. 43⁷⁰/₁₀₀ do. notenmuscaat. *Oeij Soeijseng.*
13½ pic. notenmuscaat. 10 do. foelie. *Hunter Houghton en co.*
5⁴¹/₁₀₀ pic. notenmuscaat. 3⁷⁵/₁₀₀ do. foelie. 8 do. dammer. 30 do. tabak. 60 do. rotting. *Abd. Kaoen.*
5 pic. koffij. *Order.*
61 thails stofgoud. *Sech Zesar. Temimie.*

Van Riouw per praauw Tjemplong gez. Sech obis bin Said Baharus.

132³⁹/₁₀₀ pic. gambier. *Gezagvoerder.*

Van Passilian per praauwen sampang gez. Kadoen en Kairoen.

440 zakk. rijst. *Lie Tiang.*

Van Tjicao per praauwen sampang gez. Daima en Kandjo.

230 pic. rijst. *Sakina.*

Van Tjicao per praauwen sampang gez. Djago en Satja.

215 pic. rijst. *Mochamad Oesin.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Gedee.

190 pic. suiker. *Tan Siong.*

Van Tjikarang per praauw sampang gez.

156 zakk. rijst. *A. A. Biesen en Zoon.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Siman.

200 pic. rijst. *Tjiong Kweeseng.*

UITVOER.

Naar Nederland via Samarang per ned. schip *Ouderkerk aan den Amstel*, gez. Kramer. agt. Kopersmit en co.

voor Nederland.

100 pic. rotting. 50 do. verfhout. 1100 do. tin. 2000 do. koffij. *N. H. M.*

voor Samarang.

f 300,000.— zilv. geld. *Gouvernement.*
1 wagen. *Agenten.*

Naar Hamburg per ned. schip *Ocean Wave*, gez. Luekie. agt. Hunter Houghton en co.

5708 pic. rijst. 165 do. zw. peper. 10 do. gutta percha. 70 do. gomelastiek. 3 kn. schildpad uit entrep. *Busing Schröder en co.*
37 pakk. rottingstokken. 9 pic. gutta percha. 11 pakk. pisang vlas. 16⁶²/₁₀₀ pic. noten muscaat. uit entrep. *Agenten.*

Naar Singapore per Zw. kotter *Jear Ages*, gez. Robson. agt. John Pryce en co.

20 keld. genever. uit entrep. *Reijnst en Vinju.*

Naar Indramajou per praauw sampang gez. Jan.

1 kt. ijzerwerk. 1 do. beschuiten. 4 do. shing. *van Slooten Morgan en co.*
2 ks. wit katoen. 1 do. batv. bat. slendangs. 13½ corg. bat. zwart katoen. 2 vn. meel. *Oeij Tjie.*

Naar Samarang per ned. ind. schip *Bintang Tawdjee*, gez. Steevensz,

98 ps. longcloths. 18 do. gras-linnen. 9 rollen zijde. 23 pakjes zijde garen. 303 do. knoopen. 10 doosjes naalden. 148 pakken naaigaren. 109 pic. benzoin. 8 planken. 5 paarden. *Tan Ketjang.* Aan boord gebleven lading van Padang.

voor Samarang.

100 bn. drills. 1 kt. monsters. *Moormann en co.*
31 ks. glaswerk. *Bahre en Kinder.*
5 ks. div. koopmanschappen. 1 kt. glaswerken. 49 vn. meel. 5 pic. medicijnen. 42 do. salpeter. 80 ks. thee. 1 kt. knoopen. 2 do. confituren. *Sie Yoetiang.*
10 ks. likeuren. 15 do. cognac. 30 do. spiegeltjes. 7 do. glaswerk en kramerijen. 1 vaatje bier. 1 schrijftafel. 7 ks. blikken. 72 do. kramerijen. 16 do. do. en glaswerk. 2 do. gez. vleesch. 8 do. glaswerk. 5 do. muzijk instrumenten. 9 do. gedr. katoen. 1 do. monsters. *Moormann en co.*
22 ks. lengkeng. 8 do. thee. *Siem Siep.*
1 kt. maders. *Tan Sengpo.*
1 kt. ijzerwerk. *Lim Seng.*
16⁷/₂₀ corg. bamb. hoeden. *Tan Tjiang.*
1 kistje en 1 pakje reg. *Moormann en co.*
60 pic. benzoin. 7 ks. hang-lampen. 30 vn. meel. 2 pakk. medicijnen. 10 do. zoethout. 1 kt. laken. 1 stel wagen-veeren. *Tan Sengpo.*
f 2000.— zilv. specie. *Lim Seng.*

Naar Cheribon per praauw sampang gez. Jasrie.

5 ks. wit katoen. 1 bl. ginghams. 50 roll. chin. zijde stoffen. 5 doz. div. dranken. 443 ps. eng. ijzer. 1 ps. chin. lantaarns. *Lou Ketie.*

Naar Bawean per praauw Tjemplong gez. Baddo.

f 1100.— rec. aan duiten. 400 zilv. sp. matten. 10 ps. bat. zwart katoen. 3 ps. wit linnen. 1 do. ongebl. katoen. 10 ellen diverse chitzen. 6 ellen zijde. 5 ps. kain pandjangs. 8 do. slendangs. 13 do. doeken. 4 do. woll. dekens. 20 do. chin. borden. 20 do. do. kommen. ⁶¹/₁₀₀ pic. foelie. *Gezagv.*

Naar de Cocos Eilanden per ned. ind. schip *Harriet*, Ango. agt. Adam en co.

210 pic. rijst. 4 ks. thee. 1 vat meel. 2 ks. div. koopm. 8 pic. suiker. *f* 480.— kopergeld. 1 bl. ongebl. drills. *Agenten.*

Naar Singapore per Am. schip *Hoover*, gez. Rale. agt. Paine Stricker en co.

300 pic. gom dammer. 85 vn. meel. uit entrep. *Agenten.*

Naar Nederland per Hamb. schip *Malvina Vidal*, gez. Jachtman. agt. Maclaine Watson en co.

2140 pic. suiker. 13423 do. rijst. 110 do. gomelastiek. 50 do. dammer. 10 do. soga. 20 do. coures. *Agenten.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 25 F. *tot en met den* 6 *Maart* 1856.

AANVOER.

Van Batavia per ned. ind. schoener *Salim*, gez. Sech Oemar bin Obiet Drahim.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd 5 Maart 1856 no. 19.

Van Nederland over Batavia per ned. schip *Adm. Tromp*, gez. J. van Tubergen.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 8 Maart 1856 no. 20.

Van Batavia per ned. ind. stoomb. *Koningin der Nederl.*, gez. J. Prins.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 8 Maart 1856 no. 20.

Van Nederland over Batavia per ned. schid *Philips van Marnix*, gez. E. van Duijn.

15 keld. genever. *Order.*

UITVOER.

Naar Nederland per ned. ind. bark *Generaal Michiels*, gez. D. de Wilde.

2573 pic. gouv. koffij. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. schip *Prins Frederik der Nederl.*, gez. S. J. Rotgans.

190 pic. koffij. 600 st. koehuiden. 1000 st. buffelhuiden. 401 rijst en 15,516 ℔ indigo. *Dammits en co.*
50 pic. bindrotting. 6 do. koffij. 5664 do. suiker. 15.073 ℔ 2 kn. 1 koffer en 1 tromm. kleedingstukken. 1 kt. en 3 confituren en schildpad voorwerpen en 18 kn. dieren. *paal en co.*
2 kn. notenmuscaat en foelie. *van der Elst.*

Naar Nederland over Soerabaya per ned. brik *Herman*, gez. M. van Velthoven.

4 kisten artillrie goederen. 3 kn. en 12 schragen. *Gouvernement.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 23 *tot en met den* 29 *Feb.* 1856.

AANVOER.

Van Samarang per ned. ind. schip *Pieludes*, gezagv. G. Nieland Bannier, agenten Fraser Eaton en co.

½ ks. Man. sigaren, *Order.*
100 vs. boter, *Martens.*
1 kt. bier, *Mc. Millan Martens en co.*
33 kn. wijn, *Gebr. Kucken en Martens en co.*
1 kt. koopmanschappen, *Van der Elst.*

Van Samarang per nederl. schip *Kemangler*, gezagv. H. Smit, agenten Fraser Eaton en co.

200 kld. genever. ... 4 kn. manufact. 4 kn. *Wanders.*
4 kn. provisiën en koopmanschapp. *Schoewert.*
10 vs. spijkers. *Schimmelpenninck en co.*
45 kn. wijn. *B. J. van Eck en co.*
100 kn. wijn. *Wanders.*
1 kt. koper goederen. 1 vt. negen en veeren. 150 kld. gen. *Duijshart.*
2 kn. kantoor behoeften. *N. H. M.*
11 kn. rhijnwijn. 40 manden pijpen. 3 kn. manden pijpen. 48 bier. *Order.*

Van Samarang per ned. ind. brik *Elijeser*, gezagv. Said Abdulla bin Salim Aboebakar. agenten Gezagvoerder.

118 tromm. meel. *J. F. van Leeuwen en co.*
1 kt. petten. *Mc. Millan Marten en co,*
1 kt. bier. *A. Bouman en co.*
1 kistje goudgallon. *Mc. Millan Martens en co.*
1 kt. boeken. *E. Fuhri.*
2 kn. shawls. *Fraser Eaton en co.*
5 kn. lasting. *P. Kervel en co.*
2 ks. bitter en kaas. *K. Buwalda.*
eenige Chin goederen en kleinigheden. div. Chinezen.

Van Samarang per ned. schip *Cesar*, gezagv. S. Hoogland, agenten Major Matzen en co.

98500 st. klinkers. 1 vt. koolteer. 2 vn. pik. 1 vt. Zwd. *N. H. M.*
105 vn. bier. 3 ks. kaarsen. *Gebr. van Delden.*
100 kn. manufacturen. 1 pakje monsters. *Ruijl Cramer en co.*
13 kn. manufacturen. 1 pakje monsters. *Hoekstra Gijsing en co.*
26 kn. koopmanschapp. *Order.*
2 kn. hoeden en petten. *J. Koosen.*
3 kn. provisien. 12 kn. vruchten op brandij. *C. Schoewert.*
1 kt. hoeden. *de Bruxel.*
1 kt. lederwerk. *Karthaus en Melchers.*
1 kistje boeken. *Vos.*
2 kn. manufacturen. 1 pakje monsters. *Order.*

UITVOER.

Naar Nederland via Passaroewang per ned. schip ..., gezagv. J. Witsan Elias.

90 pic. rotting. 42 kn. kopergeld. 1803⁶⁰/₁₀₀ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Sandelhout per ned. ind schip *Abdul Hassim*, gezagv. Said Abdul Rachman Alkodorie.

1 kt. thiendoes. *Adam en co.*
8 vs. glazen koralen. *N. H. M.*
2 kn. rood katoen. 2 kn. cotton. *van Leeuwen en co.*
2 bn. madapollams. 2 kn. opium. *Mc. Millan Marten en co.*
1 vat bordemmer messen. *Major Matzen en co.*
1½ pic. koperwerk. *Said Alie Alhabsij.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Louise ...*, gezagv. A. Knoppers.

900¹¹/₁₀₀ pic. suiker. 15 pic. rotting. *N. H. M.*
1 vat meel. *R. van der Zwaan.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.